

הלכות שבת סימן רמג רמד

ה באר הגולה

רוחצין במרחץ רק אותן (ג) [ג] שבביתו, והם יודעים ששכרו אינו יהודי, שרי (כ"י בשם מהרי"א ור"ח וא"י).
ואם עבר והשכירו במקום האסור, (טז) יש אומרים ששכרו מותר (כ"י בשם הגאונים) (ד) ויש אומרים
שאסור (מרדכי פ"ק דשבת), וכן עיקר (ועיין לקמן סוף סימן רמה):

רמד איזו מלאכות יכול האינדיהודי לעשות בעד הישראל, ובו ו' סעיפים:

א תוספות שם בעבור
גילולים כ"א ובשבת ו"ז
הרא"ש שם בעבורה
גילולים

א * פוסק אדם (פירוש, מתנה) עם האינדיהודי על המלאכה (א) וקוצץ דמים והאינדיהודי
עושה (ב) לעצמו, ואף-על-פי שהוא עושה בשבת, (ב) מותר. במה דברים אמורים,
(ג) * בצנעה, (ד) שאין מכירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא, אבל אם
היתה ידועה ומפורסמת, אסור, שהרואה את האינדיהודי עוסק אינו יודע שקצץ, ואומר
באר היטב

[ג] שבביתו, עב"ט. וכתב בדבריוסף סימן ט: ראובן יש לו בית בתוך העיר
לצורך מלאכת העבדנין והם שכירי חודש, אין ראוי להקל מחמת דעת
הרמב"ם, כיון שהרבה מפרשים דעת הרמב"ם להחמיר כשמרויח ישראל ע"י
שזה עושה בשבת, ואפילו בקבלנות שלא על זמן אף היתר בביתו של ישראל. אך
בכה"ג שהישראל אינו דר שם ואין שם ב"ב שיחשדוהו או אם יעשה בצנעה
וכדלת סגור באופן שהעוברים כשוק לא ירגישו שהפועלים עושים שם מלאכה,
יש להתיר, ע"ש. ועיין בשו"ת מים רבים סי' טו-טז וז"ל שחולק על דבריוסף בזה
וכתב דכיון דהוא בתוך ביתו של ישראל אין חילוק בין איכא וואיס לליכא
וואיס, ע"ש:

כקנה, מ"א: (ג) שבביתו. צ"ע, הא כתב בס"י רמד דאפילו דר בין
הכותים יש לחוש לאורחים הבאים שם, ה"ג נחוש לזה; ועוד, הא
ק"ל דכל שאסרו חז"ל משום מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור,
ט"ז, ע"ש. והמ"א האריך והעלה דתרתו בעיניו, דעומד ברשות אחר בפני
עצמו, ושלא יהא רוחצין בו אלא שכניו, ע"ש. [ובס"י אליהו רבה מתוך
קושיה מ"א והעלה כדעת רמ"א, ע"ש]: (ד) וי"א שאסור. ב"ח כתב
דלא פליגי, דבמקום דמותר מדינא אלא משום מראית עין אסרו שכרו
מותר, ומ"מ דוקא בהבלעה, אבל אם הביא שכר-שבת לכדו אסור
כמ"ש ס"ס רמה:

(ה) לעצמו. פי' דאין קפידא לישראל בזה, דאם לא יעשהו היום יעשהו למחר:

ביאור הלכה

במשנה ברורה שכתבנו: יש אומרים דבשכירות נמי וכו', הוא דעת הט"ז
וכן משמע ממגן-אברהם, כן כתב הפרי"מגדים, אבל דעת הנהר"שלוס
וכן החי"אדם כאליה רבה, ובאמת מסתברא כוותיה, דהא משמע
בגמרא דשכירות לא שכיחא כל-כך, ומילא שם בעליו הראשון האינדי
יהודי עליו אף עתה ויתלו דשכירותם של הראשון הוא, וכשיוודע להם
דמישראל הוא יודע גם זה דשכרו מישראל, אם לא שישב בה הישראל
כמה שנים ונתפרסם לכל, אז יש לעיין בזה:

* בצנעה. עיין במשנה ברורה. ועיין ביאור הגר"א שציין על זה
ירושלמי הנ"ל דבתלוש בביתו של אינדיהודי דוקא,
ולכאורה משמע מיניה דהוא מחמיר אם עושה אותה בפרהסיא אף
שהיא מלאכת תלוש שאין ידוע שהיא של ישראל; אבל לישנא דשולחן-
ערוך שכתב: שאין הכל מכירים וכו' אבל אם היתה ידועה וכו', משמע
דהעיקר תלוו אם המלאכה מפורסמת שהיא של הישראל, וכן כתב
הגר"א בעצמו בביאורו על דברי הג"ה שבסעיף ב, עיין שם, והא דאיתא
בירושלמי: בבית אינדיהודי מותר, היינו משום דכל כהאי גוונא
מסתמא לא מינכרא מילתא שהיא של ישראל, ואפילו אם היא מלאכת
פרהסיא שרי, ואין הכי-נמי דאפילו אם הוא עושה אותה ברשות-הרבים
שרי אם אינו מינכר לסתם בני-אדם שהיא של ישראל, כמו שכתב בית-
יוסף שם בשם רבינו ירוחם [ואפשר עוד, דבא הירושלמי שם לאפוקי
אם הוא בבית ישראל]. ונראה דכוונת הגר"א גם-כן הכי, אלא שחסר
תיבת וכו' אחר תיבת בצנעה, ורוצה לומר על מה דכתב בשולחן-ערוך
שאיך הכל מכירים, וציין המקור לזה מדמצריך הירושלמי בביתו של
אינדיהודי, והיינו משום דהתם לא מינכרא מילתא שהיא של ישראל,
וכן מדמתיר במחובר בעיר אחרת, והיינו הכל מטעם זה, והוא הדין כל

משנה ברורה
אחר בפני עצמו שלא בחצרו, או אפילו רוחצין בו גם אנשים
אחרים אפילו הכי שרי, דמסתמא אין הכל יודעים שהוא שלו,
רק אותן השכנים של המרחץ, ומסתמא נתודע להם גם את זה
שהשכירו לאינו-יהודי: (טז) יש אומרים ששכרו מותר
וכו'. והאחרונים הסכימו דלא פליגי, דבמקום דמותר מדינא,
כגון שהשכיר המרחץ לאינו-יהודי לשנה או לחודש, דמשום
שכר-שבת ליכא דהלא הוא בהבלעה, ואינו אסור אלא משום
מראית העין, כנ"ל בסעיף א, לכן בדיעבד מותר לקבל השכר
מהאינדיהודי. (יט) מה שאין כן אם השכירו לימים, דמדינא
אסור משום שכר-שבת, (כ) לכן אפילו הביא האינדיהודי
מעצמו מעות אסור לקבל הימנו, כמו שכתוב בסימן רמה
סעיף ו; ועיין שם מה שכתבנו במשנה ברורה. ואם המלאכה
מוטלת על ישראל, עיין ריש סימן רמה:

א (א) וקוצץ דמים. היינו קבלנות, שמחנה עמו שיעשה
לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב. ואם עושה לו בטובת
הנאה, עיין לקמן בסימן רמו סעיף ד ובסימן רנב סעיף ב:
(ב) מותר. דכיון שקצץ, אדעתיה דנפשיה קעביד למהר
להשלים מלאכתו, (ה) דלישראל אין קפידא בזה, דאם לא
יעשהו היום יעשהו למחר; דאם קובע לו מלאכתו בשבת,
אסור, כדלקמן סימן רמז סעיף א: (ג) בצנעה. היינו שהיא
מלאכת צנעה, לפי שאין הכל מכירים שהיא של ישראל, וכמו
שמפרש, (ג) אבל אין הכי-נמי דאפילו אם הוא עושה אותה

(ג) בפרהסיא שרי, כיון דהמלאכה עצמה אין ידוע שהיא של ישראל: (ד) שאין מכירים הכל. ואפילו אם קצת יודעים שהיא
מלאכת ישראל, שרי. ואף-על-גב דמבואר לקמן בהג"ה דיש לחוש לאורחים ובני-ביתו שיחשדו אותו — שם היא מלאכת

שער הציון

ישראל מכבד קודם שהשכירו, מאי מהני דהוא עתה ברשות אחר, הלא כבר נקרא שם ישראל עליו על-ידיהו; ואם לא ישב בה מעולם, רק תיכף השכירו
לאינו-יהודי, אם-כן פשיטא דשרי אפילו אם הוא עומד ברשותו, לפי מה שמקיל המגן-אברהם בסעיף-קטן ג. ולפי עניות דעתי אפשר דבכוון השמיטו
הרמ"א ובית-יוסף דין זה, וצריך עיון: (יט) וכן אם הוא קבלנות על [כל] השנה באופן דאסור מדינא, גם-כן אסור ליהנות [פמ"ג]: (כ) מגן-אברהם וס"א:
(ה) מגן-אברהם וס"א: (ג) בית-יוסף סימן דנב בשם רבינו ירוחם, וכן סתם שם בשולחן-ערוך סעיף ג, וכן כתבו המגן-אברהם בסעיף-קטן יג והתוספות
שבת והחי"אדם. ודברי הלבוש בזה צריך עיון: (ג) דאף דלכאורה המחבר בסעיף ב לא סבירא ליה כהיש-אומרים שם, וסבירא ליה דמחמירין אפילו אם
המלאכה אינה מפורסמת, היינו דוקא במחובר ומשום לא פלוג, מה שאין כן בענינו דאיידין בחלוש:

הלכות שבת סימן רמד

שמלוני שכר (ג) האינוריהודי לעשות לו מלאכה בשבת. (ה) לפיכך הפוסק עם האינוריהודי לבנות לו (ג) [ג] (ו) חצרו או כותלו * או (ז) (ו) לקצור לו שדהו, יאם היתה המלאכה

באר היטב

(ג) האינוריהודי. כלומר ששכרו לימים, זה אסור מדינא: (ג) חצרו. התוס' ספ"ק דע"ג בשם ר"ת כתבו דר"ת היה מתיר לבנות בית ע"י איי בקבלנות כיון דאין שבח לישראל במה שבונה בשבת, כמו בשדה דאריס אריסותיה עבד ה"נ כזה דא"י עושה קבלנות שלו, אבל ר"י אסור מטעם שנוכר בסעיף זה, ור"ת בעצמו לא סמך על הוראתו כשכנה ביתו. וכי הגהת מיימון והשפחות אסורות לעשות מלאכה בבית ישראל בשבת, והטעם מפני הרואים שלא יאמרו מלאכה של ישראל היא עושה: (ז) לקצור. אע"ג דדרך שדה לאריסות, וא"כ יסברו שלקחה באריסות כמ"ש סי' רמג, י"ל דש"ה כשיחקרו יודע להם האמת שקבלו באריסות, אבל הכא שיראו בעת הקציר שאין האי"י נוטל ברווח ידעו דלאו אריס

משנה ברורה

מחובר, וסתם מחובר שם בעליו נקרא עליו, החמירו בו ביותר: (ה) לפיכך וכו'. רוצה לומר, דסתם מחובר הוא כאלו ידוע ומפורסמת שהיא של ישראל: (ו) חצרו או כותלו. ואפילו אם הוא עומד במקום שאין ידוע שהוא שלו, גם-כן אסור, דיש לחוש לשכנוי שיוודעים שהוא שלו, ויחשדוהו ששכירו הוא לימים [מ"א וש"א]: (ז) לקצור לו שדהו. ואף-על-גב דדרך שדה לאריסות, ואם-כן יסברו שלקחה באריסות, כמו שכתוב סימן רמג סעיף א, מכל מקום אסור. (ז) רשאני התם דכשיחקרו הרבר ימצא שכן הוא שהאינוריהודי חולק בפירות, אבל הכא שיראו בעת הקציר שאין האינוריהודי נוטל ברווח, ידעו למפרע דלאו אריס היה, (ה) ויחשדוהו ששכיר-יום היה, רשכיח לשכור פועלים לימים למלאכה. ואפילו אם מנהג העיר לשכור בקיבולת, דעת הט"ו להחמיר שלא להניח להאינוריהודי לעשות בשדה בשבת ויום-טוב, וכל-שכן בבנין בית, דאכתי יחשדוהו בשכיר-יום, שגם זה הוא רגילות. (ו) ויש שמקילין בזה כשמנהג כל העיר הוא בקיבולת [וקיבולת הוא דוקא כשכל המלאכה הוא בקיבולת, לאפוקי אם רק האדריכל לברו הוא קבלן, ושאר המסייעים דרך לשכרם לפעמים ליום, ואפילו אם הוא שכרם הכל בקבלנות, גם-כן אסור]. ועיין כביאור הלכה שביארנו, דבשדה יש לסמוך על דבריהם במקום הפסד, אבל בבית צריך עיון אם יש להקל בזה, דהוא נגד דעת כמה פוסקים. ועיין בשערי-תשובה

שערי תשובה

[ג] חצרו. עב"ט. וכתב בשבות-יעקב ח"ג: בית שהוא עומד ליפול מותר לשכור איי בע"ש בקיבולת שיסמוך המפולת ע"י קורות, אך לא ישכור במ"י אלא יאמר כל המתקן אינו מפסיד, וכן בחבית שנסדקה יוכל לעשות כן, ע"ש. וכתב בשו"ת נ"ב ח"א סימן יב באחד שהיה דחוק לבנות הגג בחו"מ סוכות, שאח"כ יקחו הפועלים למכצר ולא ישיע בע"מ רצטרך לישיב כלי מטתה מזום ומטטר בימות הגשמים, וכתב שיש לצדד להתיר בקבלנות אף בשבת ו"ט, כיון שבק"ק פראג רוב בנינים שבונים היהודים הוא בקבלנות, ובפרט כיוסי הנגים, ולכן אין כזה חשדא מכני העיר רק מאורחים, ואינהו לא ידעו כלל אם הוא מלאכת ישראל. אך אף-על-פי-כן לא התיר כי אם בחול-המועד בצירוף שהוא שעת הדחק כמבואר, וגם כתב שלא יעמוד שם משנה יהודי על הבע"מ, ואם א"א כל"ז יקח עני שאין לו

ביאור הלכה

כהאי גוונא: * או לקצור לו שדהו. עיין במשנה ברורה מה שכתב בשם הט"ו, דאפילו אם דרך אנשי העיר לשכור פועלים בקבלנות גם-כן אסור, ויחשדוהו בשכיר-יום שגם זה הוא רגילות [ועיין בפרי-מגדים דלרוביו, אפילו מנהג רוב העיר הוא בקבלנות גם-כן אסור כיון דרגילים בשכיר-יום גם-כן. ולעניות דעתי יש להשיב, דזה לשון הרא"ש פרק קמא דעבודת-גילולים בסופו: רבינו תם ז"ל התיר לישראל ששכר אומנא לבנות לו בית בקבלנות וכו', ועל זה השיג הראש ואמר דמהך דשמעתין דאמר אריסותיה קעביד בשדה אין ראה לקבלנות בתים, לפי שאין רגילות בשדה אלא אריסות וחכירות, אבל רוב בנין בתים על-ידי שכיר-יום, הלכך הרואה אומר שכיר-יום ניהו, עד כאן לשונו. ומשמע מזה דאם רוב העיר רדין בקבלנות, אפילו בבתים אין להחמיר. וידוע דשכרי התוספות שהעתיק הט"ו בדבריו הם דברי ר"י שהשיג על רבינו תם, וכן דברי הרא"ש זה הוא גם-כן דברי ר"י, כמו שרמז עליהם הרא"ש בפרק ב דמועד-קטן סימן לו, עיין שם]. והנה בתוספות ישנים בשבת י"ח עמוד א מוכח גם-כן כהט"ו, דאפילו רגילות בקיבולת גם-כן אסור כיון דרגילות גם-כן בשכיר-יום. ועיין בפרי-מגדים שכתב, דלטעם הר"ן דאסרין אפילו בקיבולת דשדה משום דמחזי לאינשי בשכיר-יום, היינו אפילו ידעו שקבלן הוא, לדידהו אין חילוק כל שאין האינוריהודי נוטל ברווח, ויבואו להתיר אף שכיר-יום ממש; לפי זה אפילו נתפרסם, ומנהג המקום לשכור רק בקיבולת, גם-כן אסור נוחמיר יותר לשיטתו מלשיטת התוספות הנ"ל, אבל לטעם השולחן-ערוך שכתב: אינו יודע שקצץ ואומר שמלוני שכר האינוריהודי לעשות לו מלאכה בשבת, משמע דהיכא שנתפרסם שזה איש שכר בקבלנות או שמנהג אותו המקום לשכור הפועלים בקבלנות, שרי, והוא מצד שם להקל בזה. ולעניות דעתי יש לעיין הרבה בזה, דשיטת הר"ן הנ"ל לאו יחידאה הוא בזה, דיש עוד הרבה פוסקים דסבירא להו כותיה לדינא, והוא הר"ם בתוספות עבודת-גילולים כ"א ע"ב ד"ה אריסא, בסוף הריב"ר, עיין שם שרעתו ורעיקר הטעם דמפלגינן בין אריסות לקיבולת, לא כמו שכתבו התוספות מתחלה בשם ר"י משום דבבנין בית רגילות לשכור מדי יום ויום וכו', אלא משום שאריסות יש לו חלק בגוף הסירות ומי לשותף, מה שאין כן קיבולת שנוטל מעות בשכרו, ורוצה לומר דעל-יכרחך הוא כשכירו של ישראל; ולפי זה בודאי אפילו היכא שהוא מפורסם שהוא בקיבולת גם-כן אסור. וכן במאור פרק ב דמועד-קטן ובהגהת סמ"ק, והובא גם-כן בכל"ב, וגם בהגהות אשרי פרק קמא דשבת ובספר התירוטה אות קמה [נשם כתב דעת עצמו, ובאות רכא העתיק דברי ר"י], משמע מכלום דהעיקר תלו אם יש לו לאינוריהודי חלק בגוף הרבר. ולפי זה אם יהיה הדרך בעיר רק בקיבולת בלבד, גם-כן אסור, כשיטת הר"ן הנ"ל [ולדידהו ניחא מה דסתם הגמרא בפרק ב דמועד-קטן ואמר: מקבלי קיבולת בתוך התחום אסור, ולא חילק ברבר]. אכן מלשון הרמב"ם שהובא בשולחן-ערוך שכתב הטעם, שהרואה את האינוריהודי וכו' אינו יודע שקצץ, ואומר וכו', משמע דאם מנהג רוב העיר בקבלנות יש להתיר אפילו בבית, וכמו שהוכחתי לעיל בריש סימן רמג כביאור הלכה מן הרמב"ם גופא דבעינן רובא להתירא, עיין שם, וכן בתורת-האדם להרמב"ן שכתב גם-כן הטעם דשמא יאמרו שכיר-יום ניהו משמע גם-כן דסבירא ליה להקל בזה, וכן משמע גם-כן מרא"ש פרק קמא דעבודת-גילולים שהעתיקו דבריו למעלה ומריטב"א שם כהאי ענינא, דאם דרך העיר הוא בקבלנות יש להקל אפילו בבית. ומצאתי בנודע ביהודה חלק א סימן יב שהעיר גם-כן דאם דרך העיר הוא בקבלנות יש סברא להקל אפילו בשבת, מטעם דהו לא אחי למיחשדיה בשכיר-יום [ולמלא שלא זכר כל הני שיחא רבוותא הנ"ל דמשמע דסבירא להו דבכל גווני אסור וכנ"ל], ומכל מקום מסיק שם דיש להחמיר בזה, דשמא יבואו אורחים שאינם מאנשי עיר הוה, שהם אינם יודעים מהמנהג, ויבואו לחשרו שהאינוריהודים שכיר-יום אצלו, אם לא שעומד הבית ברחוב האינוריהודים, דאז יש להקל בשעת הדחק משום דהאורחים לא ידעו כלל שהבית הוא של ישראל, ואנשי העיר שידעו מזה, הלא המנהג אצלם בקבלנות; ועיין שם שכתב שלא יעמיד ישראל משגיח על הבעל-מלאכה כדי שלא יהא מינכר שהוא של ישראל, ועם כל

שער הציון

(ז) ר"ן ומגיד-משנה: (ה) מגן-אברהם: (ו) חידושי רבי עקיבא איגר, וגם הפרי-מגדים כתב שנראה לו להקל, אך כתיירושי רבי עקיבא איגר כתב דאפילו בקיבולת בית שם להקל כשמנהג כל העיר הוא בקיבולת, ובפרי-מגדים זכר י בקיבולת דשדה, ואפשר שגם דעתו כרבי עקיבא איגר, ומה שנוכר 'שדה' לאו כדווקא:

הלכות שבת סימן רמד

ז באר הגולה

(ח) במדינה או בתוך (ט) התחום, אסור לו (י) להניח לעשות לו מלאכה בשבת, מפני הרואים שאינם יודעים שפסק: הגה ואפילו (יא) אם דר בין האינם יהודים, יש לחוש לאורחים הבאים שם או (כ) [ה] לבני ביתו שיחשדו אותו (ביי בשם תשובת אשכנזים). ואם היתה המלאכה חוץ לתחום, (יב) וגם אין עיר אחרת בתוך תחומו של מקום שעושים בו מלאכה, (יג) מותר. ואינו יהודי שהכניס צאן של ישראל לדיר שדהו, (עיי' לקמן סימן תקלו סעיף יד): ב [*] (יד) לפסול האבנים ולתקן

באר היטב שערי תשובה

מה יאכל במועד, ע"ש: [ה] לב"ב. עכ"ט. ועי' בשו"ת פנייהושוש כתי': קהל אחד נרב לבם לבנות בהכ"כ, וטרם החילם לבנות קנו קרקע ליקח ממנה עפר וטיט ללבוץ לבנים, ושכרו א"י אחר שיעשה הלבנים ויצרפם, ונותנים לו סך קצוב מכל אלף לבנים, וכתב דאין להחיר מחמת שמקצת דרכם בקבלנות, אלא דוקא אם הרוב דרכם לעשות בקבלנות, וכתב שיש מקום לצדד לפי ש"ל דהא דאסור מלאכת מחובר אף שהיא מחוץ לעיר דוקא כשהתחיל הישראל הבנין בביתו, ולכן אף שסיתות האבנים הוא בביתו של א"י אולי יראוהו כו', משא"כ היכא שלא התחילו עדיין במלאכה כלל. וסיום התשובה לא נמצא, רק מראש ניכר שרחה גם היתר זה, שכתב: חזרתי על כל הצדדין ולא מצאתי היחר כו', ע"ש. ולפי מ"ש המג"א דבשל רבים ליכא חשדא

הוא ויחשדוהו ששכיריוֹם הוא: (ה) לב"ב. עיין סי' רמג ס"ק ג שסותר זה, ויש להחמיר כי הך דהכא, ט"ז. ומ"א מיישב, ע"ש. פה בעירונו נוהגין היתר לשכור א"י בקבלנות ליקח הזבל מן הרחוב והאינם יהודים עושים המלאכה בשבת, נ"ל משום דבשל רבים ליכא חשדא, אבל בשכיריוֹם פשיטא דאסור, וא"כ היה נראה להתיר לבנות בית הכנסת בשבת בקבלנות, ומ"מ ראיתי שהגדולים לא רצו להתירו, כי בזמן הזה אין האומות מניחים לשום אדם לעשות מלאכה בפרהסיא ביום חגם, ואם נניח אנחנו לעשות איכא חילול השם, אבל תיקון הרחוב אין נקרא

היה נראה צד היתר גם בזה, דמ"ש המג"א: בהכ"כ בקבלנות לא רצו הגדולים להתיר כי בזה הזמן כו', האי טעמא לא שייך בזה שעושה מחוץ לעיר. ועיין בא"ר שכתב די"ל דשבות אף ברבים איכא חשדא, וצ"ע. ועיין בשו"ת תפארת צבי סימן יד בקהל שבונים בהכ"כ בקבלנות ע"י א"י והא"י רוצה לבנות בשבת, ואם לא יניחוהו אפשר שיתבטל הבנין ועכ"פ הפסד יותר משני מאות ר"מ שיצטרכו לשלם לו בחינם בכדי להכשיר נזקו משכירות פועליו, והביא שם מתוספת שבת בשם בה"ע שאם יש חשש שיתבטל כו', וכ"כ בפ"מ, וכתב דאף שבא בשאלה שאין זה ברור שיתבטל אם יפסידו, מ"מ יש לחוש שלא יתנו נרבה יותר וא"כ ממילא יתבטל, וגם יש צד היתר שקנו קרקע מהא"י ועדיין לא נקרא שם ישראל עליו לכן יש היתר שימכרו הכל הקרקע והצריך לבנין לא"י עד שיוגמרו הכתלים, רק אחר שיוגמרו הכתלים והגג או יחזור ויקנו ולא יעשו מאז ואילך בשבת, משום דהכתלים והגג אין היכר שהוא לבהכ"כ, אבל בבנין התקרה ושאר ענינים שניכר שאין עושין כן בבנין הרייט רק לבנין בהכ"כ אין להתיר ע"י הערמת המכירה כיון שהוא ניכר לכל, ולכן אחר גמר הכתלים והגג לא יעשו בשבת, ע"ש: [*] לפסול האבנים כו'. וכתב בדגול מרבבה שאם הא"י מסתת אבנים שלו ומתקן קורות שלו, שהישראל עשה עמו קיבולת על הכל, והכריעה עוד ביד הא"י לסתת אבנים אחרות ולהחזיק אלו לעצמו, אעפ"י

ביאור הלכה משנה ברורה

בשם נודע ביהודה סימן יב: (ח) במדינה. היינו בתוך העיר, שקרוי מדינה לפעמים: (ט) התחום. שרגילין אנשי העיר לפעמים לילך לשם: (י) להניח. איתא בספר תסידים סימן שמח: מעשה באדם אחד ששכר אינו יהודי לבנות ביתו בקבלנות, והיה האינו יהודי כונה בשבת, והיו מתרעמים עליו ולא חשש לכך, ולא היו ימים מועטים שלא נשאר הקרקע לא לו ולא לזרעו: (יא) אם דר וכו'. רוצה לומר, שהוא דר (i) מחוץ לתחום העיר, וגם אין עיר אחרת בתוך תחומו, אפילו הכי אסור, (מ) דיש לחוש לאורחים דמקלעי לגביה ויחשדוהו; ומה דמקילין לקמיה מבחוץ לתחום, היינו כשרק המלאכה היא שם, אבל הוא בעצמו דר בעיר: (יב) וגם אין עיר אחרת. והוא הדין כשדר שם (ט) איזה יהודי בתוך התחום של מלאכה גם כן אסור, ויצוה להאינו יהודי קודם שבת שלא יעשה בשבת: (יג) מותר. דתו ליכא משום מראית העין, ואינו יהודי כי קטרח בדידיה קטרח. והנה מתוך מה שנתבאר בזה הסעיף מוכח (י) דאסור לשכור אינו יהודי בקבלנות לפנות זבלו מחצר והוא עושה בו בשבת, דהוא מתקן החצר בזה והוא בכלל מלאכת מחובר; ויש מקומות שנוהגין היתר לשכור ליקח הזבל מרחוב אף שעושה בו בשבת, וכתב המגן אברהם דטעמם, דבשל רבים ליכא חשדא, אבל בשכיריוֹם פשיטא דאסור. (יא) והאחרונים השיגו על טעמו, ודעתם דאין נפקא מינה בזה הענין בין רבים ליחיד, וגם הוא בעצמו כתב לבסוף דבמקום שאין נוהגין היתר ברחוב אין להקל, עיין שם טעמו, דיש חילול השם בדבר, וכדלקמיה. והנה אפילו אם נאמר דבשל רבים ליכא חשדא, מכל מקום הסכים (יג) המגן אברהם שאין להתיר לבנות בית הכנסת בשבת בקבלנות, כי בזמננו שאין האומות שכנינו מניחים לשום אדם לעשות מלאכה בפרהסיא ביום חגם איכא חילול השם אם נניח אנחנו לעשות ביום שבת ויום טוב. (יג) ומכל מקום כתבו כמה אחרונים, דאם יש חשש חס ושלום שיתבטל הבנין בית הכנסת לגמרי, מותר להניח לאינו יהודי לבנותו כשהוא בקבלנות, ובלבד שיהיה מפורסם לכל שהוא בקבלנות: ב [*] (יד) לפסול האבנים וכו'. ודוקא כשאבנים וקורות הם של ישראל, ונתנם לאומן אינו יהודי לסתתם ולתקנם; אבל אם האינו יהודי מסתת אבנים שלו ומתקן קורות שלו, שהישראל עשה עמו קיבולת על הכל, והכריעה עוד ביד האינו יהודי לסתת אבנים אחרות ולהחזיק אלו לעצמו, אפילו עושה זה לצורך ישראל, אם אינו בביתו של ישראל, אף שהוא מפורסם שעשה זה לצורך ישראל, מותר, שזה לא נקרא עדיין מלאכת ישראל, כן כתב בדגול מרבבה, וכבר קדמו בתשובת הרדב"ז בחלק ששי סימן נו, אך שמסיים שם, דאם היה האינו יהודי

שער הציון

(i) כן איתא בבית יוסף וכן כתב הגר"ז: (מ) ואפילו אם המלאכה רחוקה מדירתו רק שהיא בתוך תחומו ודירתו, נחשב כאלו היה עירו שמה, וכמו שכתב בבית יוסף, והו' כוונת המגן אברהם מה שכתב בסעיף קטן ב בהג"ה מייד במלאכת מחובר ותוך התחום: (ט) דבוראי לא גרע מחשש דאורחים אחרים: (י) חיי אדם: (יא) אליה רבה ותוספת שבת ושי"א: (יג) וכן כתבו בספר בית מאיר וישועות יעקב: (יג) באר היטב ותוספת שבת, והובאו בשערי תשובה:

הלכות שבת סימן רמד

הקורות, אפילו בביתו של אינו-יהודי אסור, כיון (טו) דלצורך מחובר הוא. (טז) ואם עשו כן, *לא ישקעם בכנין: הגה (יז) ויש אומרים דאם אינו מפורסם שהוא של ישראל, (יח) שרי (כל בו):
ג יאם בנו אינם-יהודים לישראל בית בשבת (יט) באיסור, (ו) (כ) נכון להחמיר (כא) שלא יכנסו
בו: הגה מיהו, אם התנה ישראל עם אינו-יהודי שלא לעשות לו מלאכה בשבת, *והאינו-יהודי עשאה

ד טור סימן תקמג
 מהא דמתירקטן י"ב

באר היטב

ע"ש ישראל כ"כ, ומ"מ במקום שאין נהגין היתר כרחוב אין להקל, מ"א. ונ"ל שאם ח"ו יש חשש שיחבטל הבית-הנסת מלבנות שרי בקבלנות, עיין סימן תקמד ס"א, ודוק: (ו) נכון להחמיר. וב"ח כתב דבקבלנות יש לסמוך על ר"ת ומותר בדיעבד, וה"ה כשתיקן האבנים דמותר

שערי תשובה

שמפורסם שהוא לצורך ישראל, מותר, שזהו לא נקרא עדיין מלאכת ישראל. בקבלנות, עיין סימן תקמד ס"א, ודוק: (ו) נכון להחמיר. וב"ח כתב דבקבלנות יש לסמוך על ר"ת ומותר בדיעבד, וה"ה כשתיקן האבנים דמותר

משנה ברורה

מסתת אותם בשבת סמוך לבנין, אין נכון הדרכו, משום מראית העין, שלא יאמרו שכירו הוא: (טו) דלצורך מחובר הוא. כדי לשקעם בהבנין, על-כן חשבוהו כמחובר, וצריך למחות בידו (יז) אם היא בתוך התחום (טו) אפילו עושה רחוק מהבנין: (טז) ואם עשו כן. עיין לקמיה מה שכתבנו בזה: (יז) ויש אומרים דאם אינו וכו'. היש-אומרים (טז) קאי אכולהו, דהיינו אף מחובר גמור לא אסרו בקבלנות אלא בסתמא, דמסתמא שם הישראל נקרא עליו, אבל בידוע לנו שאינו מפורסם הבנין על שם ישראל, לא אסרו בקיבולת; והא דציין הרמ"א היש-אומרים על סיתות אבנים, משום דבבנין ממש אין מצוי זה: (יח) שרי. היינו, (יז) שאינו צריך למחות באינו-יהודי אם יעשה מלאכתו בשבת, (יח) ובלבד שלא יאמר לו שיעשה בשבת. וכל זה דוקא אם האינו-יהודי עושה בביתו, או שיהיה על-כל-פנים רחוק מהבנין, כדי שלא יהיה מינכר שהוא של ישראל, וכנ"ל. ומשמע (יט) בכמה אחרונים דסבירא לן לדינא כהיש-אומרים הזה לענין סיתות האבנים, ואפשר דגם המחבר מודה ליה בזה, אך לענין מחובר גופא, אפילו אם הבנין עומד במקום שאין ידוע שהוא שלו, גם-כן (כ) אין להקל, דיש לחוש לשכניו או לבני-ביתו שיוודעים שהוא שלו ויחשדוהו, וכמו שכתבנו לעיל בסעיף-קטן ו: **ג (יט) באיסור.** היינו, שהיה בקיבולת ובתוך התחום, דהוא אסור רק משום מראית עין, דבאמת אדעתיה דנפשיה עביד, וכנ"ל; אבל אם היו שכיר-יוזם, דמדינא אסור, יש בזה איסור מצד הרין בדיעבד ולא 'צכו' בלבד, כן כתב המגן-אברהם, וכן מוכח גם-כן דעת הב"ח לענין שכיר-יוזם, וכן כתב החי"י אדם, דבשכיר-יוזם אסור מדינא בענין זה שהוא מילתא דפרהסיא — לו לעולם, ולאחרים בכדי שיעשו, וכמו לקמן בסימן שכה סעיף יד, עיין שם. (כא) ויש מקילין, דאף ככהאי גוונא אינו אסור מדינא כי אם בכדי שיעשו. ועיין לקמן בסימן שכה סעיף יד שם במשנה ברורה: (כ) נכון להחמיר. והאחרונים (כג) כתבו, דבדיעבד יש לסמוך בקבלנות על דעת רבינו תם ומותר לדור בו אפילו לעצמו, וכן בסיתות האבנים ותיקון הקורות אם היה בקבלנות, יש להתיר בדיעבד לשקעם בכנין: (כא) שלא יכנסו בו. לעולם, (כג) ואפילו אחרים.

ביאור הלכה

ירוחם, יש לעיין אם יש להקל אפילו בנתפרסם, וכנ"ל. אחר-כך מצאתי בנשמת-אדם כלל ג שגם דעתו להחמיר בזה, ועל-כן צריך עיון למעשה. והנה מה שכתבנו במשנה ברורה דקיבולת נקרא אם כל הבנין הוא רק בקבלנות, אבל לא כשהאדריכל בלבד הוא קבלן ושאר שכירים שתחתיו הם לפעמים שכיר-יוזם, כן כתבו האחרונים. ונראה לי דהכוונה הוא, דאוחו בעל-הבית דרכו לשכור לפעמים בעצמו את השכירים שתחתיו לשכיר-יוזם, ולכן לא נקרא תו שם קבלנות על הבנין, אבל אם הדרך הוא תמיד שאין בעל-הבית יודע כלל מכל עסק, רק שהוא שוכר האדריכל והאדריכל בעצמו דרכו לשכור לפעמים שכיר-יוזם תחתיו, תו הוי זה גם-כן בכלל קבלנות: * לא ישקעם בכנין. הנה בטור כתב דאסור לשקעם בכנין, והא דלענין בית כתב הטור בסימן תקמג, וממנו העתיק המחבר בסעיף ג, דרק נכון להחמיר, תירץ בתוספות-שבת דהכא שרצה לשקעם בכנין חשוב כלכתחלה. ומגן-אברהם בסעיף-קטן י משמע דגם זה חשוב כדיעבד, דיש הפסד על-ידי זה. ולעניות דעתי נראה דכזוונה שינה המחבר מלשון הטור ולא כתב בלשון 'אסור', וכונתו דרק נכון להחמיר בזה ולא כדעת הטור, וכן מוכח מהגרי"א בביאורו: * והאינו-יהודי עשאה בעל-בכחו. עיין במשנה ברורה סוף סעיף-קטן כב במה שהבאנו בשם האליה רבה והסברנו טעמו, דהוה ליה להתנות מתחלה. ולכאורה יש להביא ראיה מעבודת-גילולים כ"כ, דמשמע שם דרק רובי שמעון בן אלעזר אמרינן ליה לאינו-יהודי וציית, אבל לרבן שמעון בן גמליאל אינו-יהודי לא ציית, ולכן אסור שם להשכיר לו מרחצו בתחלה, שבוודאי לא ישמע לו אחר-כך כשיאמר לו שלא יחממו בשבת; ואם-כן הכי נמי לענין קיבולת פשע במה שלא התנה מתחלה עמו, דלבסוף לא ציית. וכן משמע מרש"י מועד-קטן י"ב ע"א דפירש דמקבלי קיבולת בתוך התחום אסור, היינו שאסור ליתנו לו בקיבולת כי עבדי ליה בשבתא, אלאמא דלא סמכינן על מה שימחוו אחר כך, אם לא שיתנה עמו מתחלה, ווהו גם לרש"י בורדאי שרי. זהו ביארנו סבות אליה רבה. ומכל מקום לדינא צריך עיון, דמהרבב"ם [וכן מהשולחן-ערוך שהעתיקו דבריו בסעיף א] משמע דקיבולת מותר

שער הציון

(יז) מוכח מרי"ו ותשובת רבי"ז חלק ו סימן גו, עיין שם: (טו) ספר התרומה, דלכולי עלמא אסור אם הוא קרוב לבנין, עיין שם: (טז) עולת-שבת ואליה רבה, וכן משמע מהגרי"א, וכן מוכח בכל-בו גופא, עיין שם. גם בפרי-מגדים באש"ל אברהם אות יג מצדד לומר כן, עיין שם: (יז) כן משמע בכל-בו גופא: (יח) דלא עריך מתלוש לקמן בסימן רנב: (יט) עיין בב"ח דסבירא ליה דגם המחבר מודה באינו מפורסם, וכן משמע בפרישה דהלכה כהלכ"ב, אך שהוכיחו דבריהם לענין סיתות אבנים, וכן מוכח בחי"אדם לענין סיתות אבנים שרי. ואף שראיתי עוד לאיזה אחרון שמחמיר אף לענין סיתות אבנים, נראה לי שאין לחוש לזה, דבלאו הכי הרי"ו והספר-התרומה מפקקים בענין סיתות אבנים כיון דבאמת הוא חלוש, וגם הבי"ח מיישב שכתם, עיין שם: (כ) עיין בפרי-מגדים אות יג, ונראה לי ברור כמו שכתבתי, דכן הוא דעת מגן-אברהם בסעיף-קטן ד ואליה רבה שם ושאר אחרונים, וכן משמע בתוספות-שבת ובלבד-שרד הגרי"ו דאסור משום דלא פלוג: (כא) כן משמע מרש"י בעינין זה, דסתם וכתב דאפילו נעשה באיסור גמור אין אסור מדינא רק נכון להחמיר, והיא דשכ"ה סעיף יד, החם משום דגנאי הוא שיקבר בשבת מפורסם שנתחלל בו שבת בשבילו, וכמו שכתב הרמ"א שם באות יג וזוטה שם מדעת המגן-אברהם בשם הרמב"ם דהוא הרין בכל פרהסיא] בשם הר"ן, וכן משמע קצת דעת האליה רבה בסימן זה: (כג) הם הבי"ח בתחלת סימן רמד והט"ו והחי"אדם וש"א: (כג) מגן-אברהם:

הלכות שבת סימן רמד

ט באר הגולה

5

התחמה	ה ספר
ה ספר	ו רבנים
ה ספר	ז רבנים
ה ספר	ח רבנים
ה ספר	ט רבנים
ה ספר	י רבנים
ה ספר	יא רבנים
ה ספר	יב רבנים
ה ספר	יג רבנים
ה ספר	יד רבנים
ה ספר	טו רבנים
ה ספר	טז רבנים
ה ספר	יז רבנים
ה ספר	יח רבנים
ה ספר	יט רבנים
ה ספר	כ רבנים

1234567

(כב) בעל-כרחו למהר להשלים מלאכתו, אין לחוש (מרדכי ריש פרק מי שהפך ורבינו ירוחם ובי"י. ועיין לקמן סימן תקמג): ד' מלאכת פרהסיא, אפילו במטלטלין, כגון ספינה (כג) הידועה לישראל, *דינה כמו מלאכת מחובר: ה' אם שכר אינו-יהודי לשנה או לשנים (ו) (ז) (כד) שיכתוב לו (כה) או שיארוג לו בגד, הרי זה כותב ואורג בשבת, כאלו קצץ עמו שיכתוב לו ספר או שיארוג לו בגד, שהוא עושה בכל עת שירצה. והוא, (כו) שלא יחשוב עמו יום יום 'ולא יעשה המלאכה (כז) בבית ישראל. (כח) *חויש מי שאוסר בשוכר אינו-יהודי לזמן: הגה ודוקא ששכרו (כט) למלאכה מיוחדת כגון בגד לארוג או ספר לכתוב, אבל כששכרו (ל) לכל המלאכות שיצטרך חוץ

שערי תשובה

באר היטב

ע"ש: (ז) שיכתוב לו. עכה"ט. וכתב בנו"כ מהדורא תניא שנשאל מגביר א' היושב באמ"ט אם יוכל לעשות חותם שיוכל לרפוס בו דוגמת חתימתו ממש

לשקעם, מ"א ט"ז. (וכס' אליהו רבה הוכיח כמשמעות הב"ח דנכון להחמיר כדעת ש"ע): (ז) שיכתוב לו. זהו דעת הרמב"ם. ונ"ל כוונת

ביאור הלכה

משנה ברורה

למסור לו לכתחלה, אלא דכשיגיע יום-שבת ימחננו ולא ינחנו לעשות מלאכה, ובעניני מרחץ גם הרמב"ם כתב דאסור להשכיר לו, כלישנא דגמרא, ועל-כרחו דצריך לחלק, דלענין מרחץ שהוא שכור לאינו-יהודי לגמרי סבירא ליה לרבן שמעון בן גמליאל דלא יציית לנו לשבות ביום השבת, מה שאין כן בקיבולת: * דינה כמו מלאכת מחובר. עיין בסיומן רנב סעיף ג דכתב שם המחבר על דין זה: יש להחמיר ולאסור, משמע דלאו מדינא כלי-כך, והוא סותר להך דהכא; כן כתב המגן אברהם בסיומן רנב סעיף-קטן י. וגם הגרי"א בכיאוורו שם כתב דסותר להך דהכא. ולדינא משמע מאחרונים [התור"ש והגר"ז והח"א] דתפסו להך דהכא לעיקר, וכן משמע שם במגן-אברהם גופא, עיין שם: * ויש

(כד) אבל מכל מקום מותר ליהנות ממנו ולמכרה לאינו-יהודי: (כב) בעל-כרחו. רוצה לומר, שעבר על תנאו שהתנה עמו מקודם, על-כן אין לו לחוש לזה, דהיינו שאין צריך אפילו למחות לו עוד בעת שעושה המלאכה [כן מוכח במרדכי ורי"ו שהם מקור דין זה, שהובאו בבית-יוסף לקמן, וכן מוכח מביאור הגר"א]. ועיין במגן-אברהם שמפקפק מאד בדין זה, (כה) דכיון שהוא מחובר והוי מילתא דפרהסיא איכא חשדא דרואים שלא ידעו שהתנה, וכן באליה רבה נתקשה על עיקר הדין של המרדכי, ועל-כן אין להקל בזה, אלא (כו) יראה למחות לו ולמנעו מפעולתו. וכתב האליה רבה, דמכל מקום נראה שאין צריך ליתן להם מעות כדי שיפסקו, כיון שבכך התנה מתחלה ונרצו לכך, עד כאן דבריו. ומשמע מלשונו, דאם לא התנה מתחלה אין די במחאתו בלבד, אלא צריך לפזר ממעותיו כדי שיפסקו, ונראה שטעמו דפשע, דהוה ליה להתנות מתחלה, (כז) וצריך עיון לדינא: ד' (כג) הידועה לישראל. אין מיירי שעושה אותה ברשות ישראל, דאי הכי אפילו היה דינו רק כמטלטלין דעלמא גם-כן היה אסור, כדמוכח בסיומן רנב סעיף ב דאף במטלטלין אסור אם עושה אותה ברשות ישראל, אלא מיירי שלא בביתו. ועיין במגן-אברהם ושאר אחרונים, דדוקא אם עושה את הספינה במקום גלוי ומפורסם, דאם בצנעה אין להחמיר בה, כדמוכח בסיומן רנב סעיף ג: ה' (כד) שיכתוב לו. כתב מגן-אברהם: כוונת הרמב"ם, כדרך השרים שיש להם סופר מיוחד או חייט מיוחד, שבכל עת שצריך השר לכתוב מחוייב לו לכתוב, ובעת שאין צריך לו יושב ובטל, ולכן מותר לכתוב או לארוג בשבת, שהוא עושה ככל עת שירצה, שהרי ישראל אין אומר לו לעשות בשבת, ואם רצה עושה למחר, ואין הישראל מרויח במה שעושה בשבת; (כח) אבל אם שכרו לארוג לו תמיד בשנה זו או לכתוב לו תמיד, אסור אף להרמב"ם לכתוב לו בשבת, אף שאין מדקדק עליו על ביטול איזה יום, מכל מקום הרי מרויח הישראל בעשייתו. ומהט"ז משמע (כט) דגם ככהאי גוונא חשוב להרמב"ם קבלנות, כיון שאינו מקפיד עליו אם יבטל איזה יום, דאם הוא מקפיד עליו שלא ישב איזה יום בטל אסור לכולי עלמא, דהוי כאלו ציהו לעשות ביום השבת. עוד כתב הט"ז, דאם שכרו לגמור ספר או בגד תוך אותו זמן, (ל) הוא כמקפיד, והיינו בשידוע דאי אפשר לגמור אם לא שיעשה גם בשבת, ואף שאם יאנוס עצמו וישב כלילה יוכל לגמור בחול, אף-על-פי-כן הוי זה כמצוה לו לעשות בשבת [כן באר הפריי-מגדים כוונתו והסכים עמו נגד האליה רבה]: (כז) או שיארוג לו, הרי זה וכו'. כן צריך לומר: (כו) שלא יחשוב עמו. רוצה לומר, שלא ידקדק עליו אם מבטל איזה יום ממלאכתו: (כז) בבית ישראל. דבזה אפילו קבלנות גמורה אסור, כדלקמן בסיומן רנב: (כח) ויש מי שאוסר. הוא דעת הראב"ד. והנה לדעת הט"ז הנ"ל ניחא בפשיטות טעם הראב"ד, דסבירא ליה דאף שאינו מקפיד על ביטולו מכל מקום הרי הישראל מרויח על-ידו; ולדעת המגן-אברהם הנ"ל גם-כן ניחא, דסבירא ליה להראב"ד דהישראל מרויח במה שעושה בשבת, דשמא יצטרך גם למחר לכתוב ולא יוכל לעשות שניהם כאחד: (כט) למלאכה מיוחדת. דבזה אפשר שלא יגיע לישראל ריוח על-ידי-זה שהוא עושה בשבת, כגון שלא יצטרך הישראל אריגה או כתיבה כלי-כך. (ל) אבל אם לכל המלאכות, קרוב הדבר לודאי שיצטרך למחר מלאכה אחרת, ואם-כן מרויח הישראל במלאכת האינו-יהודי בשבת, ולכך אפילו אם לא יחשוב עמו יום יום אסור: (ל) לכל המלאכות. ומטעם זה יש למחות ביד השפחות כשעושיין מלאכת אדוניהן בשבת, אפילו כשעושיין שלא בבית ישראל ושלא בציווי בעליהן, דהא הם שכורין לכל המלאכות; וכל-שכן כשעושיין בבית ישראל, דזה אסור אפילו כשכור למלאכה מיוחדת, וכנ"ל. ועיין בט"ז סעיף-קטן א דמביא בשם רבינו שמחה, דהוא אוסר להשפחה אפילו לעשות מלאכת עצמה בבית בעליה, והטעם, מפני הרואים שלא יאמרו מלאכה של ישראל היא עושה. והאליה רבה הביא בשם ספר התרומה דמלאכת עצמה מותר, ודעתו שגם רבינו שמחה מודה לזה, עיין שם בדבריו. והפריי-מגדים יישב דברי הט"ז, עיין שם. ועיין בספר חיי-אדם כלל סד, דלתקן השפחה

שער הציון

(כז) אליה רבה וחיי-אדם כדעת השולחן-ערוך, ונפקא-מיניה מזה לדין לענין שכיר-יוס גבי אחרים: (כט) עיין באליה רבה שדעתו דמטלטלין בבית ישראל דינו כקרקע: (כו) פשוט דבמחאה לכולי עלמא מהני אפילו בקרקע, דמאי הוה ליה למעבר. ולא הקשה המגן-אברהם אלא משום דביאוורו הוא כמו שפירשנו, וכמו שכתב המגן-אברהם בעצמו לקמן בסיומן תקמג סעיף-קטן ו: (כז) עיין ביאור הלכה: (כח) וכן כתבו התוספות-שבת והחיי-אדם: (כט) וכן משמע מאליה רבה כהט"ז: (ל) ולא התיר הרמב"ם אלא כשאין עליו לגמור המלאכה ואין מקפיד על ביטולו: (ל) מגן-אברהם:

הלכות שבת סימן רמד

באר הגולה י

7

ט מרדכי פרק קמא ושבט בשם רבי מאיר זמן השכירות, (ח) *לכולי עלמא אסור (ב"י), *וכמו שיתבאר סוף סימן רמו: ו' ט' יהודי הקונה מכס (לא) ומשכיר לו אינו יהודי לקבל מכס בשבת, מותר (לכ) אם הוא (ט) [ט] בקיבולת, דהיינו

באר היטב

הרמב"ם, כדרך השרים שיש להם סופר מיוחד שבכל עת שצריך השר לכתוב מחוייב לו לכתוב ובעת שאין צריך יושב בטל, לכך מותר לכתוב בשבת, שהוא עושה בכל עת שירצה, שהרי ישראל אינו אומר לו לעשות בשבת ואם רצה עושה למחר ואין ישראל מרויח כמה שעושה בשבת, והיש מי שאוסר הוא הרמב"ד, דס"ל דישאל מרויח כמה שעושה בשבת, דשמא יצטרך גם למחר לכתוב ולא יוכל לעשות שניהם כאחד: (ח) לכ"ע אסור. דקרוב הדבר לודאי שיצטרך למחר למלאכה אחרת, וא"כ מרויח ישראל כמלאכת הנכרי בשבת, וה"ה אם שכרו לכתוב לו תמיד זהו פשיטא דאסור לכתוב לו בשבת, מ"א: (ט) בקיבולת. דאז שרי מדינא. ואע"ג דיש חילוק בין קיבולת שאין ישראל קובע מלאכתו לא"י בשבת, כמ"ש ר"ס רנ"ב, ובמכס קובע לו דוקא בשבת, מ"מ שרי משום פסידא, ומח"ש שרינן הכא אע"ג דהוי כפרהסיא. וא"ל למה לא התירו נמי במרחץ כס"י רמג משום פסידא, דלא התירו אלא בהפסד גדול, עיין ט"ז. יהודי ששכר המלח, מותר להשכיר לו פועלים בקיבולת שאם יעשו לו כך וכך מלח יתן להם כך וכך, רש"ל סימן ק. עיין ידאהרן מה שמביא בשם ס' נחלת יהושע ומס'

שערי תשובה

וכיום השבת יצוה להדפיס חתימתו על הכתבים שהוא צריך לחתום, אסר לו. וע"ש מ"ש בענין כתב שלהם. ובשו"ת בית אפרים חלק אה"ע מכואר בענין זה באורך: [ט] בקיבולת. עב"ה. וכתב בפנים מאירות ח"א סימן לח: שוכרי אוראנדי"ש קהניצוי"ט מן השר דהיינו לחפור עפר ולהתיך ממנו ברזל ושורפים וצורפים העפר בתנורים אש תמיד תוקף, וכתב שלענין העפר יש היתר בקבלנות, דהיינו מעשר עצלות עפר און לכך כן וכך, אבל בהתכת העפר אין היתר אלא שימכור קודם שבת לאינדיהודי כל חתיכות הגרולות בסך קצוב והפועל יעשה לעצמו החתיכות הקטנות בשבת כפרוען חוכו, ורשות ביד ישראל שיקח אח"כ כפרוען חוכו החתיכות קטנות שראויים למכור בשוק, וכן בהיתוך זוכיית בהר"ט ימכור קודם שבת כל מה שיש לו בהר"ט דאו ברדייה טרח, ואחר שבת יקבל הישראל הזוכיית שעשה הפועל בדמי המכר, ע"ש. ועיין באש"ל אברהם בשם נחלה ליהושע, ועיין לעיל סימן רמג ס"ק ג. וכתב בדבר-שמאל סימן קלב על בנין פילאטורי, דהיינו חיבור כלים וגלגלים שהאומנים טווים ושורפים את המשי ופועלים שכירים מתעסקים בו והבית של ישראל, יש לאסור, וכתב שהתיקון המצוי הוא להשכיר הכל לפועלים כעד שכירותם כו"כ ליטות משי לשנה כ"ה, ע"ש. ובמח"ב כתב שבשו"ת זרע"אמת האריך בזה וכתב איזה תיקון יעשה שיהיה מותר עפ"י הדין, ע"ש. ועיין בשו"ת מהרי"ט צהלון סימן סו שכתב להתיי המאסבאנים דהיינו מקום שעושין הבורית כיון שידוע המנהג לעשות בקיבולת, וכן הוא בענין הבנין ואריגת בגדים, אם מנהג המדינה שלא לשכור יום ויום רק בקיבולת, שרי. וע"ש לענין עישון הכנורות, שיאמר למה אחמול לא בשנת מעשה שעושין להחזיר הצרעין שברחו מהכנורת למקומן, ע"ש. ועיין בהלקיט בדין א"י בונה בביתו והוא בחזקת ישראל, ע"ש. וכתב בשו"ת נ"ב מחזורא תניא סימן לח: ישראל שיש לו פארטיק של קארטון וכל הכלים של ישראל וגם הבית שלו אך שעומד ברחוב א"י והפועלים הם בקבלנות, והעלה להחזיר כיון שפוסרם לכל שהפארטיק דרכו להיות בקיבולת ועומד בין א"י והביטול הפסד רב שיצטרך לשלם לפועלים בחינם, אך יהיה היהודי שלא יבוא לבית החוה בשבת, ע"ש. ועיין ברדב"ז חלק ב סימן יג: מי שלקח מכס הדאמיו"ט וצריך לקנות שוורים לעשות סוקאר, ואם לא יעשו מלאכה בשבתות ויו"ט יופסד הכל, ע"ש אופני ההיתר. ועיין בתשובת לחמי-תורה סימן ג וסימן ד. ועיין בכג"דוד הלכות שבת באחד שיש לו חנות שמתעסק במלאכת הספרות, ודרך ליקח לו מסייע, ולוקח בעל החנות התצי ממה שמשכר זה, מותר, דהיינו כארסות, ואפילו אם אח"כ התנו שזה יתן כו"כ שכר לבעל החנות והמותר הכל לעצמו מותר, אעפ"י שהחנות עד היום בחזקת ישראל

משנה ברורה

בגדיה, לכולי עלמא מותר בבית בעלי-הבית, שהוא ניכר שמלאכת עצמה היא עושה, ועיין שם עוד מה שכתב בענין זה, ועיין מה שכתבנו בסעיף-קטן לה: (א) ומשכיר לו אינו יהודי. הלשון אינו מדוייק, כי הכוונה הוא ששוכר את האינדיהודי [אחרונים]: (לכ) אם הוא בקיבולת. דאז שרי מדינא, כמו בעורות לעבדן כריש סימן רנב, דמותר ליתן לו קודם שקיעת החמה אם הוא בקיבולת, משום דאדעתא דנפשיה קעביד. ואף-על-גב דאסור שם לקבוע לו מלאכתו בשבת, ועוד, דהוי מילתא דפרהסיא, שהעסק היה ידוע לכל שהוא של ישראל, וכמו שהיה עושה האינדיהודי עתה בבית ישראל דמי, דאסר שם, מכל מקום התירו בזה משום פסידא, דאדם בהול על ממונו, ואי לא שרית ליה אתי לגבות בעצמו ויבוא לידי איסורא דאורייתא, דשמא יכתוב כדרך המוכסים [בית יוסף]. ולפי זה משמע דבמכס שאין כותבין, כגון אותן שלוקחין מיני מאכל במכס, אסור אפילו על-ידי אינדיהודי, דלא יבוא לידי איסור דאורייתא אפילו אי לא שרינן ליה; אבל ה"ט"ז ומגן-אברהם (לג) מסקי דאפילו באופן זה שרינן על-ידי אינדיהודי משום פסידא, מיהו, בעצמו אסור לקבל אף המכס של מיני מאכל, אפילו אם לא הובא מחוץ לתחום ולא שייך בו חשש צידה ומחובר, משום "ממצוא חפצך", וכמו שכתוב סימן שו [א"ר]. יהודי ששכר בישול המלח מן השר, (לג) מותר להשכיר לו פועלים בקיבולת, שאם יעשה לו כך וכך מלח יתן לו כך וכך, ואף-על-פי שהכלים והעצים הם של ישראל, שרי [ובלברך (לד) שלא יביאו עצים מרשות ישראל בשבת, שכל קבלנות אינה מותרת אלא-אם-כן מסר להם מערב-שבת כל מה שרוצה למסור לצורך המלאכה, ויציאום מרשותו מערב-שבת]. אבל אין היתר לשכור אינדיהודי על שבת וחרוש, דמכל מקום מרויח ישראל במלאכתו, ואין לו היתר אלא בקבלנות [ח"א]:

שער הציון

(לג) טעם ה"ט"ז, דאפילו בדרכן מקילינן על-ידי אינדיהודי משום פסידא, שלא יבוא לידי איסור חמור מזה דהיינו על-ידי עצמו. ועיין בתוספות-שבת שתודעו אינו כבוד, שתלוי במלונתא במימן שלר טעף ב, ע"ש. וטעם המגן-אברהם, דהכא מותר אפילו למאן דאית ליה בסימן שו טעף ה וטעף יט דלא שרינן שבות רשבות במקום פסידא, משום דבענינו הוא כמציל מידו שלא ישחקע ממונו ביד אינדיהודי: (לג) מגן-אברהם בשם רש"ל. וקיצר מאד בהעתקה, דלהתוספות-שבת והמחצית-השקל אין מותר בזה אלא-אם-כן לא קבע לו מלאכתו בשבת, דבזה לא מקרי פסידא כמו לגבי מכס, עיין שם ברש"ל. ומסרי-מגרים משמע דבכוונה שינה המגן-אברהם העתקה, וסובר דדמי בזה למכס ומשום פסידא, ולרדייה נראה לכאורה דאפילו אם שכרו לחרוש גם-כן שרי משום פסידא. ומפני שכמה אחרונים סוברים כמרש"ל, לכן העתקתי את דברי החי"אדם לדינא אף דנראה דהפרי-מגרים פליג עליה: (לד) הגר"ז, וגם הוא סתם כרש"ל הג"ל:

הלכות שבת סימן רמד

אשר התקנה

יא

שאומר לו לכשתגבה מאה דינרים (לג) אתן לך כך וכך: הגה וכן יוכל להשכיר המכס לכל השבתות לאיננו יהודי, (לד) והאיננו יהודי יקח הרווח של שבתות לעצמו, ולא חיישינן שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה, *דבמקום פסידא כהאי גוונא (לה) לא חששו (כ"י). וישראל הממונה על מטבע של מלך, (י) (לו) דינו כדין הממונה על המכס, ואף-על-פי שמשמיעים קול בשבת בהכאת המטבע (הגהות מיימוני פרק ו). ועיין לקמן סימן רנב. ויזהר (לז) שלא ישב הישראל אצל האיננו יהודי

באר היטב

דת ודין סימן ו: (י) דינו כדין. ומותר ליתן כסף לאיננו יהודי לתקן לו משנה ברורה

שערי תשובה

הוא והוא מתעסק בה בחול מ"מ ליכא חשדא, כיון שדרך ליתן החצי, ובנותן ביאור הלכה

וסמך אשיטת הרא"ש שם. וכבר העירו האחרונים בזה: * דבמקום פסידא וכו'. הקשה מגן אברהם, והלא משום שכר שבת לא מקילינן אפילו במקום פסידא, כדמוכח בסיומן רמג בתנור ומרחץ, דשם איכא לפעמים פסידא יותר ממכס, עיין שם; ותירץ דמכל מקום באותו היום יש פסידא במכס, דחשבינן לכל יום בפני עצמו, ורוצה לומר, מה שאין כן במרחץ דשם הוא רק מניעת הרווח. ועיין שם עוד מה שתירץ לבסוף, והעתקנוהו במשנה ברורה. ומשמע דבעצם הענין לא פסיקא ליה להמגן אברהם לפי המסקנא שלו אם מקילינן כלל משום פסידא לענין שכר שבת: אבל הט"ז בסיומן רמה סעיף קטן ו סוכר בהדגא, דבמכס שיהא עסק גדול [וכן גבי מטבע] לא אסרינן משום שכר שבת, דאדם בהול על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לידי איסור יותר גדול, וכן דעת החוספות שבת גס"כ דבהפסד גדול מקילינן לענין שכר שבת גס"כ. ועיין בביאור הגר"א דמשמע מיניה דמה שכתב הרמ"א דבמקום פסידא כהאי

(לג) אתן לך כך וכך. והיינו שאין מזכיר לו יום השבת כלל, אלא בסחמא: אם תגבה כך וכך אתן לך כך וכך, אם-כן לא הוי שכיר-יום, וגם לית כאן שכר שבת כלל, שכבר שכר מהשר המכס של כל השנה עם השבתות בכלל [פמ"ג]: (לד) והאיננו יהודי יקח וכו'. רוצה לומר, דבזה גס"כ מדינא שרי, דאיננו יהודי כי עביד אדעתא דנפשיה עביד. וכתב המגן אברהם, דגם משום שכר שבת לית בזה אף שהוא משכירו לשבת לחוד, משום דהרי הוא כאלו קנה ממנו המכס [והוי ליה כאלו יודע שייבאו לו איננו יהודים סחורה בשבת, ומכרה בערב שבת לאיננו יהודי שהוא יקבלה ממנו בשבת, דפשיטא דשרין, וכן גבי מטבע, מוכר לו הורמנא בעלמא מה שיש לו מהמלך וכל הרווח יקח האיננו יהודי, ואין בזה רק משום מראית העין, שיאמרו שהוא עושה לצורך ישראל, וזהו שכתב הרמ"א "ולא חיישינן וכו' דבמקום פסידא וכו'", ולא הזכיר כלל משכר שבת. ועיין בביאור הלכה: (לה) לא חששו. דע, דמשמע מכל הפוסקים, דלא התירו אפילו במקום הפסד גדול אלא באופן זה שצריך השולחן-ערוך, דהיינו או בקיבולת או שמשכיר לו את גוף הרווח, דבכל זה העובר-גילולים אדעתא דנפשיה קעביד, אבל בשכיר-יום ממש אסור בכל גונו. ומזה תדע, שאותן האנשים המחזיקים בית-משקה, שלוקחין מערב שבת איזה אינו יהודי בביתן על יום השבת לעסוק במכירת המשקה, (לו) שלא כדין הם עושין, דאף אם נחשוב מניעת ריווח יום השבת להפסד גדול, מכל מקום הלא לא התירו בשכיר-יום ממש; וגם דאולי הוא רק בכלל מניעת הרווח, כמו שכתבו האחרונים לענין תנור ומרחץ, ועל-כל-פנים אין להתיר אלא באופן שציינו השולחן-ערוך והרמ"א, או (לז) שיקנה לו מערב שבת כל הדברים שנותן לו למכור, (לז) ואף דעל-כל-פנים עדיין העסק נקרא על שם ישראל, זה מותר משום פסידא. ולפי מה שכתבנו לקמיה בשם הט"ז, יהיה מותר בזה לישראל לישב מרחוק ולשמור שלא יגנוב האיננו יהודי מהעסק, אך שיזהר שלא יתערב בהעסק ושלא ידבר עמו כלום מענינים ההם, והוא דבר שקשה ליזהר שלא לדבר כלום כשיושב שם, אך העולם נוהגין להתיר, והנח להם, מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין [ת"ר"ש]. והבוטח בה' ואינו מחפש צדדי קולות על שבת, אשריו: (לז) דינו כדין וכו'. ועל-כן מותר ליתן הכסף לאיננו יהודי מבעוד יום בקיבולת, שאם יעשה לו מן הכסף כך וכך יתן לו כך וכך, או שישכיר לו הישראל הרווח שיעלה מזה בשבת להאיננו יהודי וכנ"ל, (לח) משום פסידא: (לז) שלא ישב הישראל. שהשכיר לו, או שלוחו. וכתב הט"ז, דמה שאסור לישב שם היינו כדי לידע מה היא ההתעסקות שעושה האיננו יהודי וכדי לקבל הימנו חשבון על זה למחר, דזה אסור משום "מצוא חפצך", כדלקמן סימן שו סעיף א, אבל אם אינו יושב שם אלא כדי לשמור את האיננו יהודי שלא יגנוב מן המכס, מותר; ומזה ניחא מה שנהגו מחזיקי רחיים מהשר להושיב שם ישראל אפילו בשבת, רק יזהרו שלא ידבר כלום בהעסק, עד כאן לשונו, וכן כתבו (לט) שארי

אחרונים:

א ישראל ואיננו יהודי וכו'. דע: ההיתר גמור הוא באם הישראל יש לו איזה עסק או מלאכה בשותפות עם האיננו יהודי, שיתנו מתחלה קודם שלוקחין בשותפות: עבוד אתה בשבת ותיקח כפי מלאכתך, הן רב או מעט, ואני אעבוד כנגדך יום אחד בחול ואטול כפי מלאכתך; ובשעת חלוקה יטול האיננו יהודי שכר עבוד השבת, והישראל יטול יום אחד כנגדו, הן רב או מעט. אבל אם לא התנו מתחלה, ובשעת חלוקה אומר לאיננו יהודי: טול אתה כנגד עמלך בשבת ואני בחול, זהו ודאי אסור. ואם לא התנו מתחלה, ובשעת חלוקה חלקו סתם בשוה, זהו בעיא בגמרא ולא אפשר הרמב"ם לחומרא והרא"ש לקולא, והמחבר סתם כהרמב"ם, והרמ"א פסק בהג"ה כהרא"ש במקום הפסד גדול. ואם התנו קודם שבאו להשתתף כנ"ל,

שער הציון

(לח) דאפילו למאן דשרי שבות דשבות במקום הפסד לקמן בסיומן שה, היינו כשאין לו עצה אחרת, אבל בזה הלא יכול לתקן הדבר מערב שבת, וכמו שכתוב בשולחן-ערוך, או שיקנה לו מבעוד יום: (לז) היינו במשיכה ובכסף, ועל-פי הדחק בכסף בלחוד, שיתן לו מקצת מעות על זה: (לז) כן משמע ממגן אברהם סעיף קטן יח במה שכתב לענין מכס היכא שמשכיר לו ערב שבת: (לח) והיינו אפילו אם הוא מילתא דפרהסיא וידוע שישראל שכרו מהמלך. ושלא במקום פסידא, כגון כאיש אחר שנותן כסף לאיננו יהודי, על זה אינו מותר אפילו בקבלנות, אלא-אם-כן עושה האיננו יהודי בביתו, כדי שלא יהיה שם הישראל נקרא על זה, כן מוכח מאחרונים: (לט) הגר"ו וחיי אדם ושולחן-שלמה, ואפשר דגם המגן אברהם בסעיף קטן כ שכתב הטעם שלא יאמרו לצרכו הוא עושה. גס"כ מודה היכא דיש לחוש לפסידא, וכן כתב בספר חוספות שבת. עיין שם:

הלכות שבת סימן רמד רמה

באר הגולה יב

בשבת כשעוסק (יט) [יט] *במלאכתו במטבע או בקבלת המכס (מרדכי פ"ק דשבת):

רמה ישראל ואינו יהודי שותפין איך יתנהגו בשבת, וכו' סעיפים:

- א ישראל ואינו יהודי *שיש להם (א) שדה או תנור או מרחץ או זרחיים של מים בשותפות, או שהם שותפין בחנות בסחורה, (ב) אם התנו מתחלה בשעה שבאו להשתתף (ג) שיהיה שכר השבת לאינו יהודי לבדו (ד) *אם מעט (ה) ואם הרבה, ושכר יום אחד כנגד יום

א עבודת גילולים כ"ב
ושם בתוספת
ב הרא"ש שם

באר היטב

מעות כיון שאין כאן שמיעת קול שהוא של ישראל ואין לחוש כיון שהאינו יהודי עבדו בשכרו, הג"מ, מ"א: (יט) במלאכתו. לא מיבעיא כשהמכס הוא לישראל, אלא אפילו השכירו לאינו יהודי לשבתות ואין לו עסק בכך אפ"ה אסור, שלא יאמרו לצרכו הוא עושה. כתב הט"ז: הא דאסור לישב שם היינו כדי לידע מה היא ההתעסקות שעושה האינר יהודי וכדי לקבל ממנו חשבון ע"ז למחר, אבל אם אינו יושב שם אלא כדי לשמור את האינר יהודי שלא יגנוב, מותר; וכזה נוחא מה שנהגו מחזיקי רחיים מהשר להושיב שם ישראל אפילו בשבת, רק יזהרו שלא ידברו כלום בהעסק, עכ"ל. והידאהרן חולק עליו, דבכל גונגי אסור לישב שם, ע"ש. אין לישראל לקבל דבר מאכל במכס אפילו לא הובא מחוץ לתחום ואין בו חשש צידה ומחומר, מ"א, ע"ש. ועיין בתשובת מהר"א ששון סימן קנז, ובספר דת ודין סימן ו, ובספר משנה למלך כפ"ו מהלכות שבת, ובתשובת פנים מאירות סימן לח:

(ב) בשותפות. דע, ההיתר גמור הוא באם הישראל שיש לו שדה בשותפות עם האינר, שיתנו מתחלה קודם שלוקחין השותפות: טול אתה בשבת ואני בחול אם רב או מעט, ובשעת חלוקה יטול האינר שכר שבת וישראל יטול יום א' כנגדו הן רב או מעט, אבל אם לא התנו מתחלה ובשעת חלוקה אומר: טול אתה בשבת ואני בחול, זהו דאי אסור. ואם לא התנו מתחלה, ובשעת חלוקה לקח האינר יהודי בשבת בלא אמירת ישראל, זה נקרא לא התנו וחלקו סתם ובעיא הוא בגמרא ולא איפשטא, ופסק הרא"ש לקולא הרמב"ם לחומרא, דפירש בגמרא דאמר ואם באו לחשבון אסור.

משנה ברורה

ובשעת חלוקה נתרצו לחלוק בשוה, זהו מותר אף להרמב"ם, וכמו שכתוב בסעיף ב. זהו עיקרי הדינים שבסעיפים הראשונים, ויתר הפרטים וגם טעמיהן יבוארו לקמיה: (א) שדה או תנור וכו'. טעם הדברים אלו דבעינן התנו, דאי לאו הכי, כיון דמתחלה בשעת עשיית השותפות היה מוטל המלאכה על שניהם יחדיו, ולהכי אם אחר-כך יאמר להאינו יהודי: עשה אתה לברך בשבת וטול לך כל הרווח של שבת, ואני אעשה לברך יום אחד בחול כנגדו ואטול אותו לעצמי הרווח של אותו יום — הוי ליה כאלו מעמיד את האינר יהודי לפועל בידים, כאלו אומר לו: עשה אתה עבורי בשבת ואני אעשה נגד זה עבורך בחול, והוי שלוחו ממש [תוספות]. ולפי זה, אם שותפו האינר יהודי בעצמו אינו עושה כלום, רק שאינם יהודים אחרים הכאים לאפות מסיקין בו בתנור של השותפות ונותנים סך-מה בשכרם, יכול הישראל לקבל משותפו שכרו המגיע לו לפי חלקו אפילו אם לא התנו, ובלבד שלא יקח ממנו משכר שבת לברך, אלא יקח ממנו סתם בהבלעת שאר ימים כדי שלא יהיה שכר-שבת, ולא חיישינן משום מראית העין שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה, כיון שידוע שיש לאינו יהודי חלק בו [מ"א וש"א]: (ב) אם התנו מתחלה. הטעם, דכיון שהתנו בתחלה, (ב) לא הוטל על הישראל כלל מעיקרא לעשות בשבת, ואין האינר יהודי שלוחו: (ג) שיהיה שכר השבת וכו'. וגבי שדה (ג) צריך שיאמר לו: תעמול לזרוע ולחרוש בשבת ותטול בשעת קצירה כנגד עמלך בשבת, ואני או שלוחי אעמול בחול ואטול גם-כן כנגד יום שלי: (ד) אם מעט וכו'. דכיון דאינם מחשבין זה כנגד זה ליטול בשוה, אם-כן אינם שותפים כלל ביום שבת וביום א', רק בשאר הימים, (ג) ולאפוקי אם מתנה עמו בשעת התנאי שלבסוף יבואו לחשבון שיהיה השכר לשניהם בשוה, דאסור, דעל-כרחך הוא עמו כשותף גם ביום השבת: (ה) ואם הרבה. ואם אחר-כך בשעת חלוקה באו לחשבון לומר: כמה נטלת אתה מרובה ואני מועט, נחלוק המותר, שיהיה לשניהן בשוה, דעת המגן-אברהם לפסוק כדעת הראב"ד שמחמיר בזה, משום דאגלאי מילתא למפרע דהתנאי דמעיקרא הערמה בעלמא הוי; (ז) ויש מקילין בזה, כיון דהתנו מעיקרא. ועיין באליה רבה

שערי תשובה

החצי גופא שרי, וא"כ פשיטא דגם זה שרי, ע"ש: [יט] במלאכתו. עיין בה"ט. ועיין בשו"ת בית-אפרים סי' כ: פורשי מכמורת של דגים שהמצודה פרוסה מע"ש ומתמלאת בשבת, ואם תעמוד כך עד בוקרו של יום ראשון יגנוב הרבה, וגם יש פטירה אם לא יירקו, שאם יירקו יפלו שמה אחרים, יש להתיר, אך שלא לומר בפירוש להעוסקים במלאכה ביום השבת ולצוות להם שירקו המצודה, רק יהודי וכדי לקבל ממנו חשבון ע"ז למחר, אבל אם אינו יושב שם אלא כדי לשמור את האינר יהודי שלא יגנוב, מותר; וכזה נוחא מה שנהגו מחזיקי רחיים מהשר להושיב שם ישראל אפילו בשבת, רק יזהרו שלא ידברו כלום בהעסק, עכ"ל. והידאהרן חולק עליו, דבכל גונגי אסור לישב שם, ע"ש. אין לישראל לקבל דבר מאכל במכס אפילו לא הובא מחוץ לתחום ואין בו חשש צידה ומחומר, מ"א, ע"ש. ועיין בתשובת מהר"א ששון סימן קנז, ובספר דת ודין סימן ו, ובספר משנה למלך כפ"ו מהלכות שבת, ובתשובת פנים מאירות סימן לח:

ביאור הלכה

גונגא וכו', הוא גם-כן תירוץ מה שלא חששו כאן לשכר-שבת, ומשמע מזה דהוא טובר גם-כן כה"ז ותוספת-שבת הג"ל דיש בזה שכר-שבת אך שהתירו משום פסידא [ומה שכתב המגן-אברהם דזה דומה למי שידוע שיביאו לו סחורה וכו', עיין בתוספת-שבת שהקשה דבעינן אין יכול הישראל להקנות לו, דהוי דבר שלא בא לעולם, ונראה דזה היה סברת הגר"א גם-כן, ומה שישבו הפריימגדים קצת היה נראה לו לדוחק]. נמצא לפי זה דהט"ז והתוספת-שבת והגר"א כולם נחזקו שישתא קיימי, וכן משמע בלבוש, ועיין באליה רבה שגם בתשובת רי"ט צהלון משמע כן, ועל-כן יש להקל בזה, אך לדברי כולם משמע דבשכר-יום אין להקל בשום גונגא: * במלאכתו. עיין במגן-אברהם, דאפילו אם השכירו לאינו יהודי לשבתות ואין לו עסק בכך אפילו הכי אסור, שלא יאמר לצרכו הוא עושה:

* שיש להם שדה או תנור וכו' בשותפות. היינו, שהוא של שניהם בעצם, או שקבלוהו מאחד להתעסק בו בשותפות [גמרא בע"ג כ"ב, וכן איתא בסעיף ג]: * אם מעט ואם הרבה. נראה דהוא היין אפילו לא פירשו כן בפירוש, דמסתמא כן הוא, ולא בא רק לאפוקי אם מתנה עמו שלבסוף יבואו לחשבון משני הימים דאסור, וכמו שכתבתי במשנה ברורה, וכן משמע מלשון הגמרא בעבודת-גילולים כ"ב ישראל ואינו יהודי שקבלו שדה בשותפות, לא יאמר ישראל לאינו יהודי טול חלקך בשבת ואני בחול, ואם התנו מתחלה מותר, ולא הזכיר כלל

שער הציון

(ה) רש"י: (ג) בית-יוסף ומגן-אברהם: (ג) רמב"ם וירודה-דעה רצ"ד סעיף יג וכפי מה שיבאר הש"ך שם את דברי הרמב"ם, עיין שם, וגם הט"ז שם טובר כן לדיוא, וכן משמע פה בביאור הגר"א בדבור המתחיל אם מעט: (ז) הוא דעת רש"י ותוספות בעבודת-גילולים כ"ב ע"א. והט"ז בסעיף-קטן ב כתב דהרמב"ם גם-כן סבר בזה להקל, וכן כתב הבי"ח שם כיונה-דעה דלהרמב"ם שרי בזה [והוא סותר את עצמו למה שכתב בסימן זה דהרמב"ם מודה בזה להראב"ד, וכן כתב הפריימגדים], וכן לפי מה שמפרש הש"ך שם את דברי המחבר אפשר דהוא סבר גם-כן כהב"ח בזה, וכן כתב התוספות-שבת. אכן הט"ז שם מחמיר בזה, והוא סותר לדבריו שבכאן בסעיף-קטן ב, וכן כתב בתוספות-שבת, ועיין פריימגדים במשבצות-זהב שישבו קצת בדוחק:

אה"ח 1234567

ספר תהלה לדוד

כולל

חרושים ברברי השוע מח' אורח חיים

אשר ינעתי ומצאתי תל בקוצר שכלי ודלות הבנתי דינים מחודשים
ומפיקות וצע בלשונות תפוסקים ראשונים ואחרונים אשר מיטהם
אנו שותים ומפדם אנו חיים: (1234567)

מסני

דוד בן ישראל צבי זל אורטינבערג.

דמאיר לשלם כלו יאיר עינינו באר תורתו חק' אר צח ומנוחמה אר אמת לשק

אשר החכמה

אשר החכמה

ברדימשוב

ברפוס של יעקב שעפ טיל ני

דשנות מותר בדיעבד הוא הדין בשנות דשנות:

ובשכר אח העט"ם לימים וקלב לו דבר קלוב בכל יום. כתב הרב ז"ל בק"א ס"ב דאף לדעת הט"ו בס' רמ"ד סק"ד דגם בשכר יום אין איסור. מ"מ הבא אסור משום שכר שבת ע"ש. ולפ"ו ה' נראה לכאורה דאם הביא לו העט"ם השכר בהבלעה עם שאר ימים מותר. אבל נראה כיון דשכרו משתלם לפי הימים כל יום צפ"ע גם השכר שמיא עומד כל יום צפ"ע ול"ע:

סימן רמד

א כתב המחבר ס"ד לפסול האבנים ולתקן הקורות אשילו בביטוי של עט"ם אסור ע"כ. וכתב הדמ"ר דאם העט"ם מסתח אבנים שלו שהשראל עשה עמו קבולת. והברייה ביד העט"ם לסתח אבנים אחרים ולקחת אלו לעצמו. אשילו עשה לנורף ישראל ומפורסם שעשה ללכו. אפ"ה מותר אם איט עשה בביטוי של ישראל ע"ש. והנה בתלום כה"צ היט דבר שאין שם ישראל נקרא עליו ע"י ק"א ס"ק ג'. והיט דינא דשו"ת הדשכ"א ז"ל בערבה שהביא המחבר בס' רנ"ב ס"ג. דבמפורסמת וידועה שהיא של ישראל ועושה אותה במקום מפורסם טוב להחמיר ולאסור (אבל אם איט עשה במקום מפורסם אין בו שום חומרא) אבל בדבר ששם ישראל נקרא עליו וידוע שהוא של ישראל ועושה אותה במקום מפורסם מדינא אסור. דדינא כמו מחובר כמ"ש המחבר כאן. וז"ל בתלום אבל במחובר לא ידעתי אם יש חילוק בדבר ששם ישראל נקרא עליו או לא. וכיון דבמחובר לא בעינן מלאכה מפורסמת וידועה שהיא של ישראל ורק במקלות יודעים אפי' כמ"ש הת"א סק"ב. אפשר דאף בדבר שאין שם ישראל נקרא עליו כגון ישראל שעשה קבולת עם עט"ם שיבנה לו בית על קרקע של עט"ם אסור. ולכאורה אי עימא דבמחובר אין חילוק. א"כ איך הכריחו החוס' והרא"ש ז"ל במס' ע"ז כ"ב ע"ב דסיתח אבנים ולתקן הקורות אשילו בביטוי של עט"ם אסור. דהא במחובר כה"ג פליגא דאלו לעשות הבעין עלמיו אשילו רבנן מודים דאסור דברשות ישראל הוא. והי משכחת מחובר לקרקע בביטוי של עט"ם ע"כ. ואמאי לא משכחת לה הא משכחת לה בקרקע של עט"ם. ובאמת הב"ח כתב לדעת רא"י וז' דמירי בקרקע של עט"ם וכ"כ בס' יראים ס' ק"ג. אבל החוס' והרא"ש ז"ל דלא ניחא להו לתרוגי הוי. ע"כ דס"ל דגם במחובר אם אין שם ישראל נקרא עליו דיט בתלום. ומדברי הדמ"ר משמע דבמחובר גומר כה"ג שאין שם ישראל נקרא עליו הוי אסור. ולא

החיר אלא בסיתח אבנים שדי לו להחמיר אם אבנים של ישראל. ולא היחד בפשיעות מטעם דגם במחובר כה"ג מותר. ואפשר דחש לומר כיון דלנורף מחובר ששם ישראל נקרא עליו הוא דיט במחובר ששם ישראל נקרא עליו הוא ול"ע:

דב אמר נתפרסם שורכן בקבלות. עיין מ"ו ס' רמ"ג

סק"א דלמעט הר"ן ז"ל דמחוי בשכר יום י"ל דטעמו אע"פ שידעו שקבלן הוא מ"מ לדיד' אין חילוק ויטאי להחיר אף שכרי יום נמש. וה"כ טעם הר"ן ז"ל. אף בנתפרסם שהיא בקבלות לא מהי כיון שאינם יודעים החילוק בין שכ"ל לקבלות. ועמ"ד סק"ה שגם הוא כתב דאפשר שזה טעם הר"ן ז"ל. וראשון להם הוא מהר"ע להלן ס' ס"ו שהעיר מדברי הרמב"ם ז"ל בה' יו"ט פ"ו ה' ב"ה שכתב ויחשדו אותו שהוא שכר אח העט"ם לעשות לו במועד שאין הכל יודעין ההפך שיש בין שכר לקבלן ע"כ. ועמ"ד י"א לו לאסור אף בנתפרסם שהיא בקבלות. דהיי אכל מה אעשה שלע"ד דברי הרמב"ם ז"ל מורים להיטך. דלדע"ז מה זה שכתב הרמב"ם ז"ל ויחשדו שהוא שכר אח העט"ם לעשות לו במועד. והוי לי' למימד שמועד לשטר אח העט"ם. או הוי לי' למימד ויחשדו שעושה איסור. אע"כ גם טעם הרמב"ם ז"ל שסברו שהוא שכר יום שאין הכל יודעין ההפך שיהי עם העט"ם אם בשכר יום אם בקבלות. ולא דמי לאדם שרוחן טעול חלק בפירות. ולע"ד זה ברור בטעם הרמב"ם ז"ל. וגם דברי הר"ן ז"ל יתפרשו כך. ולכן לכאורה הדבר ברור דבנתפרסם מהי. וב"פ המנה"ט והרב ז"ל. ולפ"ו אף בביטוי של ישראל מותר דמחובר וביטוי של ישראל בתלום שיון דכל מחובר הוא ביתו של ישראל כמ"ש החוס' והרא"ש ז"ל. וכן מטא"ד בסו"ת דבר תורות שלמים אלא דלפ"ת רש"י ז"ל במועד קטן דף י"ב ע"א טעם האיסור משו' מ"ע דיחמרו היום בשבת יהיב לי' ע"כ. ל"ע דא"כ מאי מהי מה שנתפרסם שהוא בקבלות. ובאמת גם דברי הרמב"ם ז"ל לריבין פ' שכתב שהוא שכר אח העט"ם לעשות לו במועד. ובלשון הזה כתב בה' שבת פ"ו ה"ג. ולכאורה כוננו שקבע לעשות מלאכתו בשבת וה"כ מאי הולך לומר שאין הכל יודעין ההפך וכי' שכתב בה' יו"ט או איט יודע שקלן שכתב בה' שבת. הא בקבע מלאכתו בשבת אף בקבלות אסור. ולויה ה' נראה לכאורה דהרמב"ם ז"ל ס"ל דהחילוק שבין שכ"ל לקבלות היט צדקבע מלאכתו בשבת עמ"ש בס' רמ"ג ס"ק א' וא"ש אבל לפי מה שכתב' שם דע"ז הזי"ע דבקבע מלאכתו בשבת אף בקבלות אסור. וכיון דטעם החסר שיחמרו שכתב אח העט"ם לעשות לו מלאכה בשבת או כמ"ש רש"י ז"ל היום בשבת יהיב לי' מאי

מאי מהי נתפרסם . והרב ז"ל בק"א בס' רנ"ב ס"ק ה' לאחר שכתב דלרש"י ז"ל טעם החשד שיאמרו שבשבת יהיו ל' ולהצ"ס וסייעתם טעם החשד שיאמרו שהוא שכי' . כתב משום דמיחבד אף שראו אותו עוסק בבנין מע"ש ולדינא תר"ו חינתהו כל חדא היכי דשייבא ע"כ . ונראה דטנתו דהיכי דהי' עוסק במלאכה מע"ש לא שייך טעמא דרש"י ז"ל דבשבת יהיב ליה . ולכתי לריך להבין ^ל למה לא שייך שיאמרו שקבע מלאכתו בשבת וכמו שמשמע מדברי הרמב"ם ז"ל . ועכ"פ א"ל דהא דנתפרסם מהי הייט דוקא בהתחיל במלאכה מע"ש דל"ז שייך טעמא דרש"י ז"ל שיאמרו היום בשבת יהיב ל' . ועפ"י יתישב מ"ש הרב ז"ל ס"ח דנתפרסם בקבלת מהי . ובס' רנ"ב ס"ח כתב וחלוקים שמכבדים ע"ג הארז לריך למות שיאמרו שבשבת טמאין לו לכבס ע"כ . והא חלוקים אין דרך לכבס ע"י שכי' כמ"ס בק"א סס וא"כ הא נתפרסם בקבלת מהי . אע"כ דנתפרסם בקבלת לא מהי אלא בהתחיל במלאכה מע"ש והחס דהתחיל בשבת . ועוד אפשר דבחלוקים כיון שכל פעם מכבס חלוק אחר . תמיד הי התחיל במלאכה בשבת ולא מהי החס התחיל מע"ש ול"ע :
ג ועייין בטב"ק או"ח סי' י"ב שכתב שאין היתר זה אלא כשעומד שלא ברשות ישראל . דל"ז אין לחוש לאורחים שלא ידעו מנהג העיר שהוא בקבלת שהאורחים לא ידעו כלל שהוא של ישראל . אבל אם עומד ברשות ישראל יש לחוש לאורחים . אבל התו"ש התיר אף בנין ביהב"כ בנתפרסם בקבלת וכ"פ הרב ז"ל ומסתמא ביה"כ עומד ברשות ישראל . ולכן לכאורה הי' נראה לרהאורחים שיבואו ולא ידעו של מי הוא ליכא למיחש למ"ע . וכן משמע לשוט הטואר של הרמב"ם ז"ל שכתב ואומר שפלוני שגר העכו"ם וכו' משמע דהמ"ע הוא על מי שיודע אותו . אבל להאורחים שאינם יודעים של מי הוא אין לחוש . וכן מה שהקשה המ"א ס"ק ו' משביעית החס נמו ריחים האורחים מן מולא הובל . וא"ש בבנין ביהב"כ דג"כ אין האורחים יודעים מי הוא העיקר המחשק :
ד ור"ע דהא דנתפרסם בקבלת מהי כתב בתו"ש סי' ^ה ד' דהייט של הבנין נעשה בקבלת . אבל אם הדרך בקבלת הייט ששיכרים אדרכל בקבלת והאדרכל שוכר פועלים שכירי יום . זה לא מהי מירי שיש מקום לרואים לחסוד שאוחן הבונים ואחיה המלאכה שכירי יום של ישראל עינהו . ואע"פ שאינם אלא שכירי של האדרכל שקבל עליו כל המלאכה עכ"ל . ואם כי הדבר לע"ג לומר מ"ע מה . כיון שדרך לבטת בקבלת ע"י האדרכל . למה יאמרו

שהפעולים שכירי יום של ישראל עינה . מ"מ הרב ז"ל פסק כהר"ם :
ה כתב המחבר ס"ג א"ס כט עכו"ם לישראל בית בשבת באיסור נכון להחמיר שלא יכנסו בו ע"כ . ודעת הג"ו בסק"ד דאף אם נכנה באיסור גמור ע"י עכו"ם כגון ע"י שכירי יום איש אלא נכון להחמיר . והא דמבואר בס' שכ"ה סי"ד בעשו לו ארון אסור לו עולמית . כתב הא"י בסק"ח דהבא שאני דמ"מ עשה העכו"ם אדעתו דנפשי' משום שכירי ששכרו קודם השבת ע"כ . והדבר ל"ע דכפי הגר"ה עכו"ם עושה מאיליו לא גרע משכיר יום דהא בעכו"ם עושה מאיליו אמרינן להדיא בגמרא דקב"א ע"א . ע"פ ע"ס לדעתו דנפשי' עבד . ויותר נראה למר דהג"ו לשיטתו בס' שכ"ה סק"ז דמת אמר דגנאי הוא לישראל שיקבר בקבר שנתחלל בו שבת והוא שיטת הר"ו והרמב"ן והר"ן ז"ל . אבל לדעת הרמב"ם ז"ל בפ"י ה"ב דדבר של פרהסיא אפילו בחי אסור לו עולמית ע"ש בה"מ שלמדו מדין הקבר ולא ס"ל לחלק בין חי למת . ע"כ ז"ל כמ"ס הג"א דהא דהבא רק נכון להחמיר כיון שקלן והייט כיון שהוא בקבלת . אבל בשכ"י אסור מדינא דלא עדיף מעושה מאיליו . אבל דעת הרב ז"ל בס' שכ"ה סכ"א משמע דאף לדעת הרמב"ם ז"ל מותר בשכ"י אדניא . וכפי הגר"ה מדבריו בק"א סי' רמ"ג סק"ב דיש לומר דגם המ"א מודה בזה . ומ"ס הג"א קל"ג גס שכ"י בכלל כיון שטמן לו שגר . ולא אחי לאפוקי אלא כשטרו לעכו"ם לעשות בלי שגר דל"ז אדעתו דישאל קפיד . וכזה משמע מדבריו סס דגם הג"ו מודה .

והדבר ל"ע מתיבין למדע ד"ז דאף בשכ"י איש אלא נכון להחמיר . כיון דלא למדע ד"ז אלא מעובדא דמר וטערא והחס קבלתו היו ול"ע . ואקוה לרבר מזה חי"ה בס' שכ"ה סס והגה הרב ז"ל פסק כאלן כסתם (כרע"ו) דאף בשכ"י איש אלא נכון להחמיר . אלא דכ"ה שכ"ה סכ"א כתב דוקא שלא קבע לו הישראל חייה יום ועשה מעלמו בשבת . ולע"ע לא ידעתו מקור הדבר ול"ע :
ז והנה דעת המ"א בס"ק זה דאף דקבלת עדיף מעושה מאיליו דאינו אלא נכון להחמיר . מ"מ לענין זה אמר מעושה מאיליו דנכון להחמיר אף לאחרים . ובהתנה עס העכו"ם שלא לעשות בשבת והעכו"ם עשה מאיליו לעובת ישראל לכאורה הייט עכו"ם עושה מאיליו . ועדיף מניה כיון שהתנה שלא לעשות ושרי לאחרים . וכן משמע לכאורה מדברי המ"א ססק"ב שכתב א"כ כל שעשאן לעובת ישראל אפילו מעלמו אסור וכמ"ס ב"ה שכ"ה סי"ד ע"כ . והחס שרי לאחרים . אלא דא"כ הדר יקשה מעובדא דמר וטערא

הלכות

סימן רנד

שבת

ג

וטרף שפי' הנול' שם דהנה ועשו לטובת מ"ו . ומאי
מעמא לא עלו בגוה ר"ם ור"ה ב"ח . ועל כרחק לומר דהיכי
דחא שבר העכו"ם אף שטרו שלא יעשה בשבת והעכו"ם
עשה מאליו לטובתו גרע מהיכי שהעכו"ם עושה מהחלה
לטובתו ול"ע :

176 כתב

המחבר כ"ו יהודי הקונה מכס ומשכיר לו
עכו"ם לקבל מוכס בשבת מותר אם היא בקטלה
ע"כ ועי' במ"א סק"ו שכתב דלוי שרי מודינא כו"ג ס'
רנ"ב וזע"ג דאסיד לקבוע לו מלאכתו בשבת מ"ו הנא שרי
משום פסידא דה"ל לא שרית ל' אהי לודי אכורא דאורייתא
שיבוא לקבל המכס בעלמא ויחזוב כדאיתא ס' רס"ו ע"ב .
והוא מודרי המרדכי שהצ"ח הב"י . ולכאורה הדבר נ"ב
דחא בס' רס"ו ס"א מביאר להדיא דאף אם העכו"ם עושה לו
במכס מותר . והוא מודרי הרמב"ם ז"ל . ולמה הולרטי כאן
קטלח . ועוד יקשה עפ"י ג"ג במרדכי שם דבקבלת מותר
אבל בשכירות אסור ע"כ . והדבר אינו מובן לי כיון דהותר
לקבוע מלאכתו בשבת . מזה לי קבלת מה לי שכ"י דכפי
הגראה האוסרין בקבלות לקבוע מלאכתו בשבת היינו מטעם
שלימות . וא"כ קבלת שכ"י טוין בזה . וליכא לומר
דקבלת חרעתי' דנפשי' קעביד דחא שכ"י ננו ארעתי'
דנפשי' קעביד ועי' מהר"ב בסופו :

דהייט שכירות פועלים שאסור בשבת דדמי לנש"מ עי' ס'
ס"ו ובא"ר שם סק"עו"ח . וא"כ שבת כה"ג היכי מלאט
שדחוד מנה"ס . ועוד דחא פשיטא דערדף שלא לקצן שלא
יעבור הישראל על שבת דשכירות פועלים ואצ"ו לא פליגין
מאיסור חנוכה לעכו"ם דאף בקבלת איסורא אית בי'
משום שקובע מלאכתו בשבת . וכש"כ במכס שאין טחבין
שעיקר היתור משום שבת דשבת וה"ל יקצן עם העכו"ם הא
הי שבות גמור וקעבר על שבת דשכירות פועלים .
ולע"ג לדינא :

ח ודנה מ"ס המ"א עון אורח שליחין מיני מאלל לכאורה
ז"ל דהייט מיני מאלל שיש בהם חשש לידה
ומחזבר . דאל"כ כיון שכתב המ"א בס"ק ב' דאין בזה איסור
אלא משום מנוטא חפניך . וכיון דאיסור זה מותר לטרוך
מטה דחפני שמים מותרין כמב"ה בס' ס"ו ס"ג . וכיון
דכתב המ"א כדי שלא ישחך בידם חשבו דבר מטה א"כ
אפילו הישראל בעלמא מותר לקבל . אע"פ דמיידי דבר שיש
בו חשש לידה ומחזבר . א"כ אלא שעדין יקשה הא דוס"ק ב'
שכתב דאסור לקבל משום מנוטא חפניך וע"פ דמיידי לקבל
מעכו"ם . דאלו משראל לא שייך החשש לידה ומחזבר וא"כ
יהי מותר כדי שלא ישחך בידם ול"ע ועי' מ"ס ברס"ו ס"ו :

יא

ט כתב רמ"א ז"ל דלא חישינן שיאמר לטרוך ישראל
הוא עושה דבמקום פסדא כה"ג לא חישינן
ע"כ . ועמ"א ס"ק י"ח שכתב דבזמנא ומתקן לפעמים אכא
פסדא יותר מבמכס . וא"כ לדעת המ"א יקשה מ"ט בנחור
ומתקן חשאו למ"ע . ועי' ק"י המטרה והמ"א וכו"ס .
ולכאורה נראה דמ"ע דשבת דע כשבת דשבת עק"א ס'
רנ"ב סק"ג . ובה שפיר יש לחלק דבמכס כדי שלא ישחך
בידם חשבו לדבר מטה כמ"ס המ"א בסק"ו והיי שבת
דשבת במקום מטה . אבל הנור ומתקן אף דהיי שבת דשבת
במקום הפסד אסור (אלא בהפסד גדול) . אבל שבר שבת
שפיר יקשה המ"א למה לא שייך היתור דשלא ישחך בידם
כמבואר בב"י ס"ס רמ"ה . ואפשר דזה טעם הרמ"א ז"ל
שכתב דבמקום פסדא כה"ג דהייט כדי שלא ישחך בידם .
ויכא לט דאף לדעת המ"א במקום הפסד גדול שרי מ"ע
דהיי שבת דשבת במקום הפסד גדול דשרי לדעת המ"א
בס' ס"ו ססק"ו אלא דאפשר לומר דבמקום הפסד גדול
אף מ"ע דאורייתא מותר ול"ע :

י כתב הרמ"א ז"ל ויהי שלא ישב הישראל אלל
העכו"ם בשבת כשעוסק במלאכתו ע"כ . איסור
זה מביאר במרדכי הובא בע"ז שהוא משום מנוטא חפניך
עא"כ ס"ס זה ואי נימא דלדעת מהר"ם ז"ל היתור הא
שבת

וכן יקשה במ"ס המ"א בס"ק י"ו דבמכס שאין טחבין כגון
אורח שליחין מיני מאלל שרי משום פסדא דהיי שבות
דשבת ואף להאוסרין שבות דשבת במקום פסדא מ"מ הא
שרי שלא ישחך האמנן ביד עכו"ם ע"כ . ופ' הרב ז"ל
דחשוב דבר מטה וכיון דהיתור הוא דחא דהיי שבות דשבת
במקום מטה א"כ הא לא נולאט במקום שהיתור שבות דשבת
במקום מטה שאורכו קצן . והיי אפשר לימר דמ"ס המ"א
שם ומ"ו נ"ל דשרי וכו' היינו דבמכס שאין טחבין שרי
לגמרי אפילו בלא קטלה ואפילו אין טחן לו שבר כלל . אלא
דכדכרי הרב ז"ל בס"ב מביאר דאף במוכס שאין טחבין בעי
קבלת וכו' ז"ע . ובעו"ס כתב וז"ל דאפילו לא אחר לעכו"ם
מוכס"י לקבל המכס יכול לומר גס משחשיכה כדלקמן בס'
רס"ו גבי כיס . ויחיה למעשה ז"ע ע"כ . וכתב עליו במנה"ט
ואין בזה ז"ע ע"כ . והייט כיון דמהר"ם מדמה לה לכיס .
וכי היכי דהתם שרי משחשיכה ה"ג הא . ולדידי הדבר
לע"ג דאי לגמרי מודמין לה לכיס א"כ אפילו בריט טחן לו
שבר לישתרי כמ"ס הרמב"ם ז"ל שם וכן פסקין בשו"ע :

אלא שיש לי בזה ל"ע אחר דלפי מה דמשמע מודברי
מהר"ם שלא הותר חנוכה לעכו"ם כפשוטה ורק
בקטלה . מביאר דשבות גמור לא רלה להיתור . וא"כ בשבת
אם יקצן עם העכו"ם הוי ל' שבות גמור ע"י ישראל

שבת גמור מטעם אדם כהול וכו' ע"כ דשבות ממטא חפץ
 מחר משבת דאמירה לעכו"ם . אלא קזה ל"ע דהא שבת
 דממטא חפץ הוה לדבר מטה ושבת דאמירה לעכו"ם אסור
 לדבר מטה לרדן . ועל כרתך לומר דבזה שיצטרך את העכו"ם
 שלא יגנוב לא שייך אדם כהול וכו' . אלא דלדעת הא"א
 דכדי שלא ישחקו בידם חשוב דבר מטה קשה דא"כ אין
 בזה אסור משום ממטא חפץ דחפצי שמים מותרין .
 ולכאורה מטעם זה כתב הא"א ס"ק כ' טעם שלא יאמרו
 לנרטי הא עושה . ואף דלא תשנו במקום פסידא כה"ג
 למ"ע כמ"ס הרמ"א ז"ל . הפסד שלא יגנוב הוא הפסד
 מיטע . אלא דאכתי קשה כיון דלא הוי אלא מ"ע דשבות
 דמי לשבת דשבת דמותר במקום מטה דשלא ישחקו בידם .
 ולכן מכ"ה ה' נראה דהא דשלא ישחקו בידם לא חשוב
 דבר מטה גמור ורק כגוף הוי . ויחשב בזה הרבה ממה
 שיש להקשות בענין זה . אלא שהרב ז"ל בס"כ כתב דחשוב
 ד"מ וז"ע ולדעת הב"ח בשו"ת ס' קמ"ו דאסור ממטא
 חפץ היצרו במקום הפסד כש"כ שיקשה מכאן :

א **מ"ש** הא"א בס"ק כ' דאם ישראל מקבל דבר מחבל
 במכס שלא הובא מתוך לתתם ואין בו חשש
 לידה וממוכר כ"ל דאסור משום ממטא חפץ ע"כ . לכאורה
 קשה למה אין בזה אסור משום שבת . והרבה
 לטעמיה בזה וכעת מלאכי להק"מ שכתב כן . אבל
 נחישבתי וראיתי שדבר זה לריך הבנה . דהנה בנימי
 מיאל ומסקה שמוחר למוכרם בשבת כש"כ בס"ג מותר
 לקבל המעות אחר שבת ואין זה מיקרי שבת . ועד כאן
 לא פליג רבה ור"י בד' קמ"ח ע"כ אלא אי נתנה לתבוע
 בב"ד ואין קי"ל דניתנה לתבוע . אבל נשום שבת אין
 בו . וע"כ דשבת שבת לא מיקרי אלא כשהגוף של המשכיר
 וטפל בעד הפירות ככל שפירוש דע"מ . אבל כשלקח מעות
 בעד הגוף זה מיקרי מכירה ואין בו נשום שבת אף
 שמרויח בזה . ולפי' במכס שאין בו שום גוף דכשטל המכס
 בעד הסמורה . היינו כאילו מכר לו המכס שה' לו ע"ו
 הסמורה ולא נשאר להמקבל שום דבר . אין בזה משום שבת
 שבת והוא קרוב לסברת הגו"א סק"ח אלא דהא"א חידש עוד
 דאף היכי שמשכיר המכס של כל יום השבת דדמי טפי
 לשכירות . מ"מ כתב דדמי לסמורה ודו"ק בכ"ו כי היא
 סברא ברורה . ע"פ רמ"ה ס"ק ג' :

ב **לפי** הטעם שכתב רש"י ז"ל דבאו לחשבון אסור דגלי
 דעתו דעכו"ם שלוחו הוי ואכר שבת קא שקיל
 ע"כ א"כ אם החשבון בהבלעה כגון שהעכו"ם עבד שני
 ימים והישראל שני ימים מותר בבא לחשבון כיון דהוי שכר
 שבת בהבלעה . והייט להמחירין בסתמא אבל להאפרין
 ולפמ"ש רש"י ז"ל דהייט לחלוק בשוה והייט בהבלעה . ואפ"ה
 אסור מטעם שכתב הרב ז"ל שנמלא שלמפרע ה' כשלוש א"כ
 באו לחשבון פשיטא שאסור אף בהבלעה . וז"כ מ"ש רש"י
 ז"ל דעכו"ם שלוחו הוי ע"כ דא"כ בלא טעמא דשבת
 קא שקיל יאסור מטעם שלימות . אלא דבאמת אין בזה משום
 שלימות כיון שלא אמר לו אלא שהוא לוקח שכר עבור מה
 שעבד העכו"ם בשבת ודו"ק :

ג **היוצא** מדברי הא"א בסק"ג וסק"ו דאם העבדה
 נועלת על העכו"ם לבדו הוי אריסות ממש
 דמותר לחלוק בשוה בהבלעה אף שלא האמה . אבל לומר
 עול ארה ב' או ג' ימים וכו' ואזי וכו' זה אסור א"כ האמה
 והייט שהקנה לו חלק בגוף התער על תנאי זה . אבל לומר
 לו עול אחת בשבת ואזי בחול לא מהאי אף שהקנה לו חלק
 בגוף התער דכיון שהקנה לו בתנאי . הוירק שפירות והוי
 שכר שבת שלא בהבלעה . וע"י דדברי הרב ז"ל ס"א וע"פ
 משנת' בס' רמ"ד ס"ק י"א הדברים מוטעמים מאוד לע"ד :

סימן רמז

א **כתב** המחבר ס"א י"א דכלים שעשין בהן מלאכה
 כמחרישה וכיולא בה אסור להשכיר לעכו"ם
 בע"ש ע"כ . ולכאורה נראה דמותר להשכיר לעכו"ם בע"ש
 כלים שעשין בהן מלאכה על סמך שיפקירנה אח"כ בפני ג' .
 דהא לדעת הב"י והב"ח אף בבהמה דאיכא שביעות בהמות
 מותר על סמך שיפקירנה כש"כ בכלים . ואין לומר דכלים
 כיון דאסור הוא דמחוי כשלוש לא מהני הפקר דא"כ גם
 בבהמה

ב **סימן רמז**
א **כתב** הא"א סק"א אם אין עשין כלום רק שהעכו"ם
 מסיק האטר ואופין בו ועמין שכירות אע"פ

ספר

שאלות ותשובות

גמרי יושר

חלק א' ארה"ב 1234567

אשר בעזרת השיי חברתי אני הצעיר מאיר אריק
אבריק יאלוויץ. בהרב מיה אהרן יהודא ולליחה.
בעתים שירי סודיה על מסעות סדרות. מנה קאאת על פס סוסה. מנה מדים על ר'
חלקי שש

בהוצאת בית מסחר הספרים של הרדד מיה שמואל זנחיל בהנא בסונקאטש.

מונהאמש

בדאום המשוכה היה של הרבנים הנגדים מיה שמואל זנחיל בהנא זיי
חחש מיה עחד הבחן לריעד זיי.

שנת תרעג לסיפ.

עד באצען כ' 30 № לא נרסם במנהאמש

שׁוֹת ס׳ קנ״ה קנ״ו קנ״ז אַמְרֵי יוֹשֵׁר

נתכוין או ללא ואף שנקלוטיח ס׳ קכ״ קכ״ ס׳ ק״ק ט׳ כחז טס צפניי טפרות שאין זהם אולאה. ונכינו אס נעשה דרך ערונה להסעוה קנקו חכמים לטלס יעו״ש. כהז כן עפ״ד הירושלמי אכל אנו לא קייל כן ינשיע חוינו לא נזכר כלל צקי רכ״ז סע״י כ״ע צדצרים שאין זהם אולאה אאס נהכוין להטענות יסתנה הדין. וכ״כ הנלפ״ד :

ס׳ קנ״ו.

לכ׳ ההיג חויצ צמדיח וו״ה אברהם יחיאל בלאנקמאן אצד״ק שעברעשין.

ס׳ קנ״ז.

לכ׳ הרצ הגדול החריף וצקי עורג מרון וו״ה רפאל באלואס נ״י מרץ דקיגובר יא״ו.

ע״ד השאלה ו״ל א״ש א״י קנה בית ונכרי זה כונו לפי טסה שנים אך לא יאז עור צהצית רק הוא ונוסכר לנכרים והצית הזה צעל שתי דיוטות וענה שאין צנוולא כיכ דירות רולא נכרי א״י לצנות עור דיוטא ג׳. על הצית הזה על הולאות שלו כדי קידור צצית זא היינו צדיוטא ג׳ קיבנה צחנס צלי טוס סכר דירה מושך טצעה טנים ולחמיכ יחזור הדירה לצעל הצית ונדיוטא גס הסיח קיבנה יתן הנכרי סיכף אחר קיבנה גס דירה לצן צעל הצית טנשא מוקרוב ואין לו דירה, והנכרי הנ״ל יבנה גס צצנת כמוצן רק צכל אטככו נוהגין צצונין צמים רק צקצבלנות וכיח האריך צזה ועפלל צצוב טעס וערלה פנים להחיר. והנה עיקר יקוד ההיתר ונחנות טצאשככו הנונה לצנות צקצבלנות עפ״ד הנוציי נוהיק אוריח ס׳ י״צ ונכ״ד עוונד הצית צרחוב הנכריס, והנה צצקנות אדס ס׳ ג׳ חולק על נוציי וחוקר וכן צקי מוטנס צרורה אוקר עפ״י טיטת הר״מ צתוק׳ ע״ז ביא דאין היתר רק צאריקות דצדה דלוקח ונוגף הפירות אכל צקצבלנות דצית טנוטל ונעות צצכרו ואין לו חלק צגוף הדצר אקור יעו״ש וגס צחשו״י מותרים ס׳ קע״צ הצילו וכן ראיחי צחשו״י ארד״ס אוריח ס׳ י״ו טהאריך ללחקור קצבלנות אף צנתפריקס עפ״י טיטת הר״מ הנ״ל וכתצ טכן היח דעת הרין פ״צ דע״א ודעת הרלוצ״ס ז״ל וגס צוטנכה צרורה הציל מוציה מויק פ״צ אות צ׳ שאזיל צטיטת הר״מ דצצית אין טוס היתר צקצבלנות דליד לאריקות ט״ס לו חלק צגוף הדצר יעו״ש. אך צכ״ד טצאנות יקח הנכרי חלק צגוף הצית טיחי״י לו הדירה לזון טצב טנים טפיר יא להחיר ונוניס דלפי טיטת הרל״ט והעור טכהצו הטעס דלא ונחי קצבלנות וצבה״ג גס אריקות לא נהחי כדאמרינן צגוי ע״א ביא דנרתח לאו לאריקותא עצ״ד היינו דל״ט כלל אריקות צנרתח איכ מומילא צנוקס טנונהג כן יא להחיר אך אין חושטין להר״מ והרז״ח והרמוצ״ס ורין דלפי טיטתס הו דנרתח לאו לאריקותא עצ״ד היינו דל״ט כלל אריקות צנרתח כיון דאין נוטל חלק צגוף הנרתח רק דנ״ס וכיח צקצבלנות מומילא אין ימו אס הדרך כן או לאו רק צכל ענין קצבלנות דליד לאריקות איכ צכ״ד דיס לנכרי חלק צצצח דהיינו צגוף הצית

ברב׳ האצרך טאשחו נקעה לאונעריקה והיא לרחה צג״ט ושלחה לאצ״י טישטדל צגיפ ונתנה להאצרך ונעות טישלח לה ג״פ וכן ננוקר הכל לאצ״י האשה וכצר עברו ג׳ ירחיס ואין ידיעה מטס אס קצלה הגט והאצרך הנ״ל רולא ליטח אשה ודרס חור״ד צזה, והדצרים עתיקין טצתוי נוציי אהיע ס׳ צ׳ כ׳ לאקור ועיקר טעונו דל״ס צזה טע״ש כיון דתלוי ציד האשה ואף טכתרליח דילנוח חזרה צה אוננס צכ״ד כ״ה מונכהצו טפיזרה ע״ז ונעות טיתן לה ג״פ יא לוונר חזקה לא טדי איניש זוי צכדי ונוקטנוח קיבנה הגט. וש״ר קצרה זו צהענוק טאלה אהע״ז ס׳ ה׳ וצבה״ג נקהר ג״כ טעונו טל הנוציי טס לאקור דילנוח לא רלחה לטלס לצ״ד צצד נתינה הגט ולא כווסר לידה. כיון דאנו רואין טפיזרה סך וקויס ע״ז ונקטנוח עטתה כל ונה טציכלתה לפור עור טכוס וועט סכר הצ״ד ונוציי טס כרלה דעיקר הטשט טנוח חזרה צה היח רק כעוצרל טהצעל וניכה טליח טיתן לה הגט אחרי עצור זון ולכן חושט אולי צתוך כך הדרח צה אכל כטלא קצב הצעל טוס זון ליח טנוח הדרח צה. ולכאורה צכל ענין יא טשט דילנוח הדרח צה כהא דאמרינן צירושלמי הובא צהוי גיעין י״צ הגט צעלנוך טהיטה לווחת להחגרס טנוח חזרה צה אך צהה״ד הוצא צצ״י אהע״ז ס׳ ק״נו כחז דהא דהירושלמי יל דהיינו צלווחה להחגרס אכל לא וניחה טליח אכל צדצרה עס ציל לפתוחו לגרס הוי כאלו חנרה כל הטוונע דצרי יפתה אוחו לגרסי וכאילו וניחה אותס טלוחיס לקבל גיעה עייס אף טהניח דצרו צליע ונינו לענין חדר״ג יא לקנווך על קצרה זו, ועור כרלה צעיקר קצרת הירושלמי טנוח חזרה צה ונוכח דעכ״פ הוי טפק ואיכ צנווכה גט לאטשוו כהיג טלווחה ונקודס להחגרס כינוח דעכ״פ ונוגרשת מוספק וחוללת ולא ונתייצתה וצאנות מוצרי כל הפוסקים ונוחר דאינו גט כלל וע״י חירוקי רשצ״א יצנות קי״ח ועיכ הטונה כיון דעכ״פ אפסק טחזרה צה טוב ונויילא אינו זכות כלל ואיכה ונוגרשת וכ״ז לענין מוכה אכל אס טלח גט לאטשוו טאנרה ונקודס טרלוכה להחגרס וצפרט צטלחה טליח לצעל קזה הוי עכ״פ טפק דילנוח לא חזרה צה ולענין חדרגומיה יל דטפק להקל, וגדולה וזו כרלה דאפטר ונקטנוח ליח כלל טנוח חזרה צה כונו טהוכיח קצלוטיח ס׳ רכ״ג ס׳ ק״ק צ׳ מחוי ורמוצ״ן דצננת ס״נו לא חייטין כלל טנוח חזר צו אף דכל נותן ונתנה חובה לנותן טנויילא ונומוו לאחרוכי ואסייה ליח טנוח חזר לו ואיכ צגט נוני אף

הציה הוי כונו אריקות נמשך דמרי ואיכ
 הכל כחפרקס יט לומר דלכ"ע שרי וביח אחרין
 דרצרי הונסנה צרורה הכיל ותמנהני טלל הרגיש
 כי צריד יט להחיר גם לפי שימתו שחושש למי
 הריו כיון דיש לו חלק צרוף הציה דונה שיטע
 הציהת מסך ז' טנים הוי כנטל נקלת פירות
 מהשדה וזה צרור :

אך צלם אין תמנהג לבנות בקבלות אף
 שלפ"ד הריו והרז"ה יט היטר צידון דידן
 לכן יט לאסור עפ"ד הרל"ש והטור וכונה
 פוקקים לקבלות צלנות דמי לאריקות רק בית
 אין דרכו בקבלות ויחשדוהו שהוא שכיר יום
 רק בית כי שצארן אשכנז גם ציהת דרכו
 בקבלות איכ יט להחיר מווי עכ"פ כשיט
 לורך גדול דצדד כונו צריד טע"ז ירויה צעתי
 דירה לצבו דצונתו לאו מילתא זוערתא היא.
 אך רליתי צשיט הרק"ז ז'ל ק"י רנ"ד קע"י חי
 ק"י ומעטס זה יט להחיר לבנות ציהכ"ע ע"י
 נכרי צצנה אס הוא נקיים סנהפרקס צו דרק
 צנין הצתים ע"י קבלנים לא ע"י שכירי יום כונו
 שתי צרוצ נקונות שהאדריכל לצדו הוא
 הקבלן והאומנין שהחתיי הם שכירי יום טלז
 יט חקש מרליות העין יעו"ש ונוצור ודצרי דאין
 קום היטר אף צנוקים סנהפרקס לבנות ע"י
 קבלות אס לא כטכל האינונים הן קבלנים ואין
 טס שכירי יום כלל אצל אס האוונן הרלשי
 לצדו קבלן על כל הציה והוא נקבל לו שכירי
 יום יט מרלות עין שיאמרו טהה שכירי יום טל
 צעה"צ איכ יט לרלות מנהג טנאשכנו אס הוא
 על אופן זה טכולם בקבלות יט להחיר צריד
 אצל אס גם טס קבלן הרלשי לוקח לו שכירי
 יום אין להחיר, והן אומה טנחשו חת"ק וגם
 צחשו מהריט שייק ק"י ליה נראה להדיא
 דצצרי דקני צלם האוונן הרלשי הוא הקבלין
 צלם הוא לכל הצנין אף שהוא נקבל
 שכירי יום ונקבל להם ומכיון נווהר צנהפרקס,
 אצל ידוע כונה רצ גוצרי נוריין הרק"ז ז'ל לכן
 אין דעתי נוחה להחיר צלתי אס הונכה טס
 הכל בקבלות כדצרי הרק"ז ז'ל ועכ"פ אס גם
 טס הונכה רק שהאוונן הרלשי בקבלות איכי
 אומר לא איקור ולא היטר וידי מקולקת וזה :

טל כצילה והעץ המרכב טחול קסה אינו כוז
 יעו"ש. ולפניו צתוקפתא ליחא רק טנוגע צלמר
 כצלה וכנימי מרכב וצמי חטלת טיס צהם כדי
 הז"י וכו' וקיסא צקרן טל כצלה ובעץ המרכב
 וכו' ליחא לפניו רק הגר"א ז'ל טס צצאירו
 לתוקפתא הג"י כן והדצר נראה דמקחי רישא
 צלמר טל כצלה וכנימי המרכב נטנוגע דמטעס
 טחול רך איא צלי הוזה ומטנוגע דצקרן טל כצלה
 ובעץ המרכב אינו כן, אצל חטשתי ומלאתי הוכחה
 להגותו צתוקפתא צירוסלמי צכורים ט"ז ח"ה
 חונן אומר ריצי' לקרנה טל כצילה הוצנה ופי'
 צפ"מ טס דקאי על הונסנה דקוסא אה חצילה
 ומי חטלה טיס צהם כדי הז"י נטעמא טנים ופוקל
 אי מטנוגע דוקא צמטא אצל לא צנוגע וקאומר
 ריצי' דזה קאי רק על רישא דונסנה דכצילה דמי
 חטלת איא ליגע צלי חטטה כיון דהוא דצר לח
 ופי' דחוק דלטון לקרנו טל כצלה לא מטנוגע כן
 והגר"א צצאירו טנות חל"י צכורים נטנה כן
 הביא דצרי הירוסלמי הי"ל ז'ל דקתי צמטנה
 דכלים חסוכי צגדים צנוגע טנצלה ומי חטלת
 אין מטנוחין צגדים רק צנושא וקסה ל"י לריצי'
 והא דקחני צתוקפתא קל"א להיות ונגע צלם
 נטשא ואומר טלקרנו טל כצילה ליחא דלמי
 נטנוגע צנוגע דהיינו אס נגע צקרן טל כצילה יוכל
 להיות ונגע צלי מטא אצל צצער טל כצילה או
 צמי חטלת מטנאל צגדים וכו' ע"י"ש הרי מקור
 טפהח דקרן טל כצילה טפיר אפטר ליגע צלי
 היקט כדצרי הגר"א ז'ל צתוקפתא דצנים הי"ל
 וטוב רליתי צר"ש פיה דצנים נטנה מי הביא
 התוקפתא פיה דצנים רישא וקיסא דנוגע צקרן
 כצילה ובעץ המרכב כונו שהג"י הגר"א ז'ל אצל
 הרנוצים ז'ל פקד ו' נטשאהיטו כהצ לענין מי
 חטלת טיס צהם כדי הז"י דליא ליגע צלי הוזה
 וצכקף נטנה טס הביא מקורו מתוקפתא דצנים
 ולענין כצילה השנויע הא דתוקפתא וכהצ טס
 דכצילה צנוגע אינו מטנאל צגדים ונטנוגע אפילו
 צלמר וצצער כצילה, וצכקף נטנה טס כהצ טל
 דצרי הרנוצים הי"ל דלענין מי חטלת ולפי"ז הא
 דחנן ומסוכי צגדים צנוגע היינו לומר דאין
 מטנוחין מדין ונגע אלא מדין מטא ומחרי"ק כהצ
 אפטר דני"ט לחס ה"י קרושין וליבא היקט עכ"ל
 והנה קושיי הבינו ונהא דמסוכי צגדים צנוגע הוא
 קושיי הירוסלמי צכורים טס ומשני ריצי' דפל
 קרנה טל כצילה ליחא ולא קאי על מי חטלת
 ותנוחי טלל הביא וזה ואולי קיסיתו כי ר'
 יומן טס צירוסלמי פליג כיון דקחני צלטון דצנים
 חסוכי צגדים צנוגע נטנוגע דקאי גם על מי
 חטלת כונו טביאר הגר"א ז'ל צטנות חל"י טס
 וע"ז נחרץ הכינו דכוונת הונסנה דאין מטנוחין
 צגדים מדין ונגע אצל מדין מטא טפיר מטנאל.
 ולמהר"ק היינו צמי חטלת טהיקרשו כגלוד
 וטפיר קאי אחרווייהו דגם ר' יומן לא פליג על
 הדין דתוקפתא דמי חטלת טיס צהם כדי הז"י
 מטנוגע צגדים צנוגע ולכן פסק הרנוצים כן.
 ועכ"פ מדהשויעו הרנוצים ז'ל התוקפתא לענין
 כצילה נראה דק"ל דדוקא צנים איא צלי חטלה
 אצל דצצר גוש כגון צצר טפיר אפטר צלי חטלה
 ואולי לא היי גרסתו כן צתוקפתא, וע"י צל"ח
 ק' טיה קע"י ג' וקע"י מ"צ דמוחר ליגע ווקלה
 צירי' וצלצד טלל ינדנד רק כצילה אקור דליא
 צלל כדנוד יעו"ש ונטנוגע דאפילו צצער ווקלה
 וכדיונה

ס' הנ"ח

לכ' ידייכ הרצ התיג המונחה נשנתו ז"ל צולינא
 קדישא וכו' כקס"ה מויה משה פרידמא
 שליט"א טבאיאז.

אשר הערכי ע"ד הגר"א ז'ל צפירושו לכלים
 פ"ק טכהצ דנוגע צלמר כצלה או צצטרה
 איא כלל לכניעה צלי חטטה כ"ש ועונו וטוס
 נטשא ולכן נקיט חסוכי צגדים צנוגע דהיינו וטוס
 ונגע טיהור אצל עווא וטוס וישא כי הדצר פלל
 ולא גילה ונקורו. הנה טס צלו הדצרים צקלרה
 אצל צל"י דצה על וטעניות להגר"א ז'ל טס הביא
 הדצר ונתוקפתא פ"ה דצנים הנוגע צלמר כצלה
 וכנימי המרכב וצמי חטלת טיס צהם כדי הז"י
 נטעמא צ' ופוקל אי טליא לטנוגע טלל יקיע.
 צקרן טל כצלה וכו' וצמי חטלת טללן צהם כדי
 הז"י מטנאל אי ופוקל אי והיינו דצלמר כצלה או
 צצטרה דהוא דצר רך איא צלי חטטה אצל צקרן

ספר

שו"ת

חזון נחום

או"ח וי"ד מהדורא קמא

אשר חנני ד' להשיב לשואלי דבר כיד ד' המובה אלי

נחום וויידענפעלד

מדם משמרת להבית וקונטרס חו"ס שביעית

אברק דאמבראווא

בן לאאמור נאן שלם רשכביה, כוכב מעקב' וצלהה

ונצלה להספר

קונטרס דברתי בחזון

ניו יארק, שנת תשי"א לפ"ק

יצא לאור ע"י
משה אהרן קעמפלער
316 E. 4th Street
New York, N. Y.

דאז כמו שיש נקרא עם ישראל אח"כ על ימי החול כן נקרא עם הנכרי השוכר ליום השבת, וגם כאשר הטיחמא על הסטאלים בודאי אינו של ישראל כ"א של הגזעמלשאלט לימאנאווא נאבעלי לא נקרא עליו עם ישראל כלל, מיכ נלעגד שיש לסתור ע"י שט"ח דמשכיר לו הזכות והרשיון לימי שו"ס ע"ד עתה המג"א סי' רמ"ד סק"ח שמוכר לו הורחא בעלמא שיש לו מהמלך, ועיין שו"ת חס"ל מהר"ח אריח סי' כ"ז בידון כע"ז לענין להעמיד אכנים של המחשלה אם מותר לישראל למכור בקבלנות לנכרי שיהי במקומו בעסק זה, וכתב דאמ"ג דמלאכת תלוט בפריסיה הוא כמלאכת ממוכר דאסור בקבלנות, מ"ח כיון שאין האכנים של ישראל רק שהמחייב אינו בקיבולת וכיון שהוא שוכר לנכרי במקומו חף שאינו ממחה את הנכרי אלל המחשלה להכירו במקומו מותר ורא"י ממ"ק (יא) האריסין והאכירין והקבלנים יפשו אחרים בשבילן ויירש"י כשהאכל ארים ומוכר אלל אחר שרי לשכור שוטל אחר במקומו ולפי המבואר בחו"ס שבת (י"ז) ד"ה וזירושלמי מדמי אי' מלאכת שבת בקבולת לאי' מלאכת אכל ע"י אחר וכיון דבאכל החירו בכה"ב ה"ה בשבת ועיין מ"ע בשו"ת אמרי יוסר סי' מ"א בענין טראפיק לר' היתר משום שהסחורה אינו של ישראל גם דהוי דקין חכס, וכתב לחדש דמחכס שהלריכו קבולת הוא רק היכי דאפשר אבל אם אי' מותר בעכיר יום וס"ס בטרואפיק אי"כ בר"ד מנש"כ בכה"ב שכל הריוח לשבת הוא של הנכרי, ואחנס בעיקר דברי האמרי יוסר נעג"ר לא לדקו דבריו בזהמ"ג עפ"י שנארתי לעיל הטעם דמותר במחכס חף שמכנס האוינס לעלמו משום דהאי' רק משום מ"ע ומת"ר מירו' פ"ב דכלאים כנ"ל וא"כ הא סינה בקבלנות משא"כ בעכיר יום ליכא היתרו והפסד משום דמכנס לעלמו: **אמנם** לדעת דכ"ז הוא רק באופן המכר שהסטאלים עם הרשיון הוא של הנכרי המשכיר אבל לא היכי שהוא של ישראל עלמו ובכאן יש ישראל המשחולל למתח לו סטאלים שלו גליתי לו שמשום זה יסי' היתר קשה לשבת, וכימים אלו נשאלתי מיכ מרב אי' בנדון הסטאלים וכתב שנעיר באכניע הוא פתוח בשבת ע"י שט"ח, בודאי נמשה עפ"י היתר ב"ד ובודאי אין הסטאלים קנינו של ישראל או אפשר עפ"י אופן היתר של הטב"ת סי' כ"ט הר"ל מיכ שזום בר"ד שהפירמא הוא של הגזעמלשאלט גראס שיש לסתור ע"י שט"ח:

והגני בזה ידיו דושית.

סימן כמ

ביה דיב למביי תרצ"ו.

שוכמ"ם דכ' ידנים הרב הגאון החסיד כש"ח מוהרש"א מיר"ער רי אבר"ק לאבאווא:

7c שמחתי עם מכתבו בדברי תורתו מחמקים ומחמדים, ואשר ישאל בעלתי בענין שט"ח לשבת על פראשט לחמיכה פלים זעגמאשין, כבר כתב כת"ס צביאור יפה לענין זה, ואשר אי' אחוס בזה: **א** **בנוגע** לאיסור מדינא באמנה שהמג"א סי' רמ"ג סק"ב השיג אבי"ת וקיים דברי הביי בלשון הסור הלך מותר בקבלנות ש"ל בהכלפת תחא בקבלנות, ומשום דנמתחן שהישראל מרווח אסור קבלנות מדינא ועיין ע"ז סק"ב, וכע"פ רב פסק ג"כ כהמג"א אבל בהנה"ה כתב דבקי"א חור בו דליכא איסורא רק משום מ"ע, ובחוס' שבת עשה פשרה לחלוק דהיכי שהמכ"ס נוטל מכל היסק שר

זום סדן כהב"ח דאמ"ג שסישראל נהנס מ"ח גם הפירס נהנס ועד"ז כתב ג"כ בח"ס סי' כ"ט, וביא"ש סק"י על סתום"ש בלשון פד"ח אבל בגוף סדן אינו מולק ומנוב"מ סי' ל"ח, אך בח"ס שם הוסיף לקיים ב' הנירסות כקבלנות ובבבלת דשניסם מעכזים ושינו עיטול הנכרי מכל עשרת ביטולים כו"כ בענודס דידי' כדי שלא ירבה חוס' מרובס על העיקר בעביל ישראל, ובשו"ת מהר"ם סיק סי' ל"ז כתב דבלא"כ נלך שי"ו בהכלפת משום דמס שבאין האנשים ומשלמין בעד כל עבודס השכר הוא לבעלים וסוי עקר שבת שלא בהכלפת דמס עפ"כ"ס מערב אח"כ סמעות יחד וגוהן לבע"ב משום זס לא מקרי בהכלפת כמבואר באר"ח סי' ע"ז וא"כ הסכרה כחוס' הס"ס לשכור אם הנכרי בקבלנות בהכלפת על פשר או מחס כור וי"ו קטום לו לשבות ולמקום בכל פת ל:

7 ב **ובענין** הקבלנות מס שאומן אראשי יש לו ג"כ שופלים → עכירי יום כתב בח"ס סי' ס' דלא איכפת לן בככי משום דשופלים אדעתא דלחון אדוויסס עכירי ולא אדעתא דישראל וכ"כ במהר"ם סיק סי' ל"ח לגבי מלאכת עמינה רחיים אבל הנה בע"פ הרב כתב דלא מהני מס שטאדריכל לבדו הוא בקבולת ושא"ר האומינס שכירי יום ובאמרי יוסר ח"ב סי' קנ"ז כתב להמיר כדבריו, ולפי"ז מאוד קשה דין קבולת בזמינה, ועיין ס"ז סי' רמ"ד סק"ב שהק' אח"ש בחוס' דבית רגילים בשכירי יום ועיניו ראוהו שרגילין בקבלנות וראיתי בס' לקט מהר"ם ל"ה שבת הביא חס' לחמי מודה שכתב ע"ז דאמח שטאדריכל הוא בקבלנות אבל השופלים שכירי יום הנה עי"ש מ"ע בה אכל לרבי ע"פ הרב הר"ל כן הוא דבכה"ג לא מקרי קבלנות:

7 ג **רבן** באופן שיש היתר מדינא בקבלנות נשאר עוד איסורא משום מראית עין וגם משום חס"ס כמג"א סי' רמ"ד סק"ח, והנס חנר איסורא דמראית עין מבואר בע"פ סי' רמ"ג ע"י ג' דאס מנכג רוב אכסי אוחו המקום להשכיר או ליחן באריסות ליכא משום מ"ע, ובלב"ש על הס"ז סק"ב כתב דה"ה באס המנכג בקבלנות אבל בלב"ש לקחן סי' רמ"ד על הס"ז סק"ב חור בו כשי' הס"ז רק דגס במנכג בקבלנות אסור, ובמ"ז סי' רמ"ג סק"א וסי' רמ"ד סק"ב כתב דלפעס החוס' דהמראית עין הוא שחא יאמרו שהוא שכיר יום וכחוס' במג"א סי' רמ"ד סק"ה מותר במתפרסם בקבלנות דקוב לא יחשדוהו בשכיר יום משא"כ למעס הר"ן דמחוי כשכיר יום שאין יודעים לחלק בין קבלן לשכיר יום אסור אפי' בנתפרסם רק שטעמ"ג כתב דדעת סרי"מ דלא כהר"ן רק שהשש שחא יאמרו ול"ע דמפורס בר"מ ע"ז מהי"ס ס' כ"ה כתב שאין בכל יודעים שהפרש שיש בין השכיר ובין הקבלן ולפיכך אסור פכ"ל, הרי אדרבה ס"ל להר"מ כטעם הר"ן דמחוי כשכיר יום ועיין מהרש"ם ח"ב סי' קע"ב שלא הביא מדברי המ"ז אבל כנראה שנסכוון לזס ומי"ש שפביח חס' משנס ברורה דדעת כמה ראשונים דאפי' דרכן של צריא בקבולת מחוי כשכיר יום כיון שהבעלים טעלים כל הריוח ולא ערי אלא בדרך באריסות:

ד **גם** מלבד האיסור דמראית עין איכא חנר חס"ס במלאכת פריסיה כחוס' במג"א סי' רמ"ד סק"ח דבוה"ז אין הפכ"ס מתימים לשום אדם למקום מלאכת פריסיה ביום חגס ואס נתיח אהנו למשוח איכא חס"ס ורק באריסות שיש לנכרי חלק בעסק ליכא חס"ס משא"כ בקבולת, והתשע תשי"ש שכתב המג"א מבואר בפהמ"ש לטר"מ סופ"ק דמ"ז ומיין המהר"ם ט"ק סי' קי"ח ע"ל בסמירה שבח"ס סי' ס"א שכתב שהשש חס"ס זום הוא מומרת המג"א שהמליח מדמתי' ובס"י ר"ס הביא מהר"ם חס"ס זום הוא מומרת ש"כ, והנה הנס שפבי' ר"ס כתב הפ"ס דבזמינו שנפלי ישראל בארלות הלפון הקרים בימי הקור והולרכו לשחס הפטר בית המורף ע"י נכרים סוכרים עקן

20

לחום במכירה למע גם הביא כמה הוכחות לזה ובמהרשים
 ח"ב סי' קמ"ב הביא מדברי הכ"י רס"י רמ"ז דבשכירן
 לטעים מרובות דמי למכר דלית ליה קלא ליכא למיחש למימ
 והנה הרושם להקל בשט"מ יש לו כמה תשו' מאחרונים לסמוך
 מליהם אבל אני לעלמי נמוע לכתוב שט"מ בכמו אלס
 וכח"ס כדעמו דעת תורה יששה :

ח ו' ואין בסמ"ד בלא חידוש בהגלותי על לבי סוגי דע"ז
 כ"ח דלא ישכיר אדם מרחץ לעבדים שהיה קובע נדון
 שאלמינו רחש לבי בישוב ק"ו התוס' ב"מ (ל') למחי'
 דבטי הסם דלא נאמר אמירה לעבדים שבות רק לענין שבת
 דאסור סקילה ולא באיסור לאו והקשו התוס' ממו"ק
 (י"ד) דבשביעית וחוס"ת אסור אמירה לנכרי ומי' משום
 דשבת ויר"ט מלא מלאה היא :

ו' וצ"ע לתוך ג"כ ע"ד הפלפול קאת הנה מה שכתבו
 שבטיע' וחוס"ת כתב במהרש"ל שהיה ס"ס
 דבמו"ק (י"ב) לא מליט רק במועד דאסור אמירה לעבדים
 ורק שהג"י בחוס' דבשבת וחוס"ת אסור אמירה לעבדים, וכבר
 נתעוררתי ג"כ מאז למש"ה ס"ז ויד' סי' ר"ז סק"א דבחו"ב
 קרקע שטוב רק בא"י כיון דליה חובת הנוף ליכא בזה
 משום אמירה לעבדים וע"כ כתב בש"ע שם שמוחר לזרע
 כלאי זרעים ע"י עבדים ע"כ הכ"י בשביעית דהוי חובת
 קרקע ג"כ ליכא ב"י דין אמירה לעבדים רק דאסור ע"י
 עבדים ממעט דאדם מלווה על שביעת שדכו בשביעית כדאמר
 בע"ז (ט"ו), אפי"כ ג"י המהרש"ל מוכרח דק"ו התוס' משבת
 וחוס"ת, ומעתה ה"ל דק"ו"ל אמירה לעבדים שבות כרי דעת
 הסמ"ג דהוי א"י דא"ו והיא מדברי המכילתא כל מלאכה
 לא יששה בהם שלא יששה העבדים מלאכתך וכב"י סי'
 רמ"ד הביאו וכתב שהיא אסמכתא בעלמא אף דלפון הכתוב
 מוכיח שהיא דרשה גמורה עיי"ש והטעם דחשבינן קרא
 לאסמכתא הוא משום דקרא גבי יר"ט כתיב אבל בשבת
 נאמר לא תעשה כל מלאכה ואי"כ דבשבת לא שמעינן מקרא
 שהוא א"י תורה דאמירה לעבדים ממילא גם ביר"ט אי אפשר
 דאמ"י קרא לאסור מה"ת דאי"כ הול"ל דיר"ט חמיר משבת
 לענין זה ח"ה לא יתכן כדאמר בבב"א (י"ח) מי איכא מידי
 דבשבת שרי וביזו"כ אסור אלא הואיל דבשבת שרי יוס"כ
 נמי שרי, נמלא דמה דביר"ט ל"ה א"י אמירה לעבדים מה"ת
 היא רק משום מנו דשבת דל"ד אמירה לעבדים כ"ח דרבנן :

ו' וצ"ע מהו"ק סי"ב ק"ו התוס' ה"ל דלא יתכן לומר
 שביר"ט וחוס"ת דהוא בכלל יר"ט דקרא כגמ'
 דתגיגה (י"ח) ש"י' מותר בהם אמירה לעבדים עיי"ז דהוי
 רק א"י לאו, דז"א דהרי אררבה הוה לן למימר דביר"ט
 דכתיב כל מלאכה לא יששה בהם ש"י' אסור אמירה לעבדים
 מה"ת רק משום שלא יכ"י יר"ט חמיר משבת אבל מאחר
 דשבת אסור אמירה לעבדים משום שבות אי"כ ממילא ההכרח
 דשכ"ס ביר"ט ודאי דאסור משום שבות מאסמכתא דכל
 מלאכה לא יששה דכתיב בגופי' דשכ"ס לא קיל בזה משבת,
 והוא נכון לפשט' :

L

סימן ג'

ב"ח י"ג למב"י תרצ"ו

שוכמ"ס כ"ב ידירי הרב הה"ג החריף ובקי בש"ת
 מ"ה מרדכי וואגשואר ג"י ראב"ק
 ביי"טש :

תשובות יקרתו ע"ד השאלה אם להמיר סדלקת מאור
 האלקטרי ביר"ט, וכ"ס הביא משו"ת צ"ל י"ד
 ח"ב סי' ל"א ופלפל בדבריו :

סדנר

שכן הוא שמירת שבת ישראל לא יששם אבל חומר לנכרי
 ופוסק, וא"כ אין כאלו מה"ש שיאמרו במלאכה ע"י נכרי כגון
 בנישול עכר בשבת דלא מנטרי ישראל שבתא טפי עיי"ז,
 אבל הח"ס לא כתב זה רק לגבי מלאכה בליעשה כמו בנישול
 עכר בשבת ולא לגבי מלאכה פרהסיא וכ"כ מהר"ם ש"ק
 סי' ל"ז דמה"ט החמיר הח"ס בזה בסי' ס"א עיי"ש :

ד' ובשבת הח"ס דמשום שרואין העבדים שמסיקין ע"י
 נכרים שוב ליכא חה"ש לכא"ו יש להעיר
 בעיקר חומרא דה"ש שהרי בע"ז (ט') אמר רבא אמר לי
 לי איבור גיורא כי הויק בארמוותא אמרינן יהודאי לא
 מינטרי שבתא דאי מינטרי שבתא כמה כיסי משתכחי בשוקא
 ולא יוענא דס"ל כר"י דאמר המולא כ"ס בשבת מוליכו
 פחות פחות מד"א, אי"כ תקשי דלמה נחוש היום במלאכה
 בשבת ע"י נכרי שיאמרו דישאל לא מנטרי שבתא הרי
 לא הוטלו בזה דבלא"כ אומרים כן דאי מינטרי שבתא
 כמה כיסי משתכחי בשוקא, רק עכ"ל דמ"מ אין לנו להניח
 להחזיק דברייהם עוד יותר ע"י שירא ישראל עושים מלאכה
 ע"י נכרי, ולפי"ז גם עכשיו שרואים בארצות הקרות מסיקים
 תנאים ע"י נכרי לתא נאמר שסוברים שכן הוא שמירת
 שבת חומר לנכרי ועושה לא משום דלא מינטרי שבתא, והרי
 בלא"כ אמרי דישאל לא מנטרי שבתא דאל"כ כמה כיסי
 משתכחי בשוקא ואיך אי"כ ידעו ישראל לזכות שכן הוא
 שמירת שבת נגד סברתם מאו, ואדרבה נאמר שלא להניח
 לחוק דבריהם דלא מינטרי שבתא מולא משתכחי כיסי
 בשוקא, וגם ממה שמשקים ע"י נכרי יש לעיין בע"ז (כ"ו) דאמרינן
 לכו דין דמנטרי שבתא מחללינן עלי' ולע"ק ויש לחלק,
 ופכ"פ דמלאכה פרהסיא כתב הח"ס עלמו דאיכא גם בזה"ל
 חשש חה"ש, ועיין מהרש"ם ח"א סי' י"ב כמה שמליט עניני
 חה"ש שהם רק מדרבנן ומלינו ג"כ שהוא מה"ת ולפי
 פיה"ת לנר"מ סופ"ק דע"ז ה"ל החשש חה"ש הוא מה"ס :

ח ו' וצ"ע מה שהזכיר כת"ה משו"ת ד"ת ח"א סי' ו' דא"ס
 העבדים עושה תיקון יש בזה משום אומן קונה
 בשבת כלי וכ"כ בזה בשו"ת כנף רננה סי' כ"ב הנה
 במהרש"ם ח"ב סי' קמ"ב הביא כן חס' החיים להג' מהרש"ק
 ז"ל שמירש דבמחללינן שטושה הנכרי תיקון אומן קונה בשבת
 כלי והוי כעושה מלאכה בשלו, וכתב לפלפל דלפי"ז גם
 בקרקע כן להנה"ת סי' ע"ז סק"ד דגם בקרקע אומן קונה
 בשבת כלי רק דבשו"ת מוע"ד ח"א סי' ו' לא ס"ל כן עיי"ש :

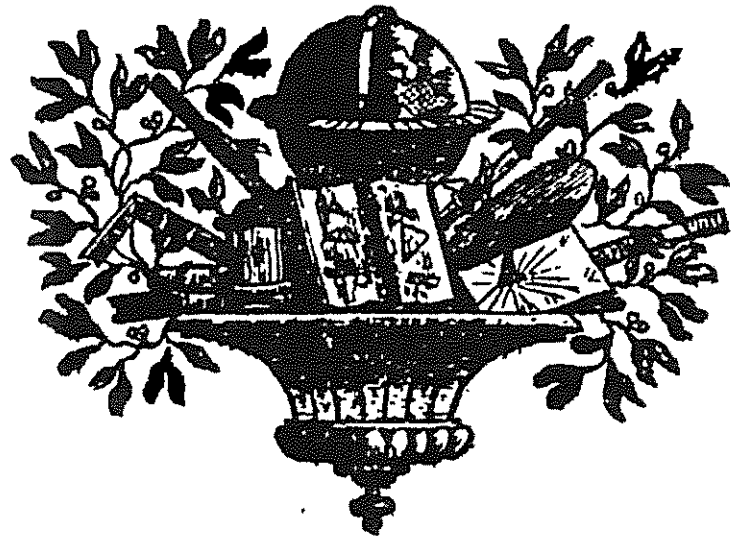
ו' וצ"ע יש להעיר לפת"ש החיד"א ביטור און דאומן קונה
 בשבת כלי הוא רק דרבנן אי"כ אפשר שלא נאמר
 זה בעבדים כדאמר בב"ק (ל"ז) השביח נכרי מהו כ"ו תקנתא
 לנכרי ניקף ויפגד וכמו"ס הקלו"ה סי' ס"ז סק"ב לגבי
 מכירת שטרות דרבנן בעבדים וקלו"ה סי' קנ"ד ומקרא
 סי' תמ"ח לגבי סקומחא בעבדים וכבר נתעוררתי ע"ד
 שיטת און מה"ת דב"מ (ק"ב) כה"ל דהגותן עליהו לאומן
 כ"ו דמקשה ואי אמרת אומן קונה אחאי עובר כרי דמה
 שאומן קונה הוא מה"ת, אבל י"ל דכמו שכתבו התוס' ב"מ (ד')
 ד"ה אין דלפי"ז דשעבודא דא"ו מ"מ כיון שהפקיעו חכמים
 דשעבוד בעמ"פ השיב כאלו מחל לו השעבוד מדא"ו הכ"כ
 י"ל כיון דאומן קונה בשבת כלי מדרבנן השיב כמחל לו
 חובו מה"ת ופ"ק יקשה אחאי עובר עליו ואכתי אפשר
 דאומן קונה הוא רק דרבנן שלא יועיל בעבדים, אבל הרי
 בחוס' ע"ז (ע"ה) מנואר דאפי' בעבדים אמרי' אומן קונה
 בשבת כלי, כתבתי זה אך להעיר ולדינא כבר כתבתי מה
 שיש לדון וכח"ס הביא משו"ת כנפי רננה סי' כ"ב להמיר
 בשט"מ להשכיר המגירה ולמכור העץ :

ו' וצ"ע ד"ת ארי"ה סי' ו' הטלה דגם במכירה איכא משום
 מ"ע וסייע מתוס' פתמים (כ"ח) אבל בשו"ת הר"ב
 ח"ב סי' כ"ד הביא מכמה שו"ת שהזכירם בשפ"ה דאין

חלק שני מספר תורת שלמים

הנקרא לחמי תורה

שאלות ותשובות מן הרב הגדול הגאון
במוהרר ישעיהו בן הגאון כמוהרר
ישראל חזקיהו באסאן
וצויקל

בדפוס בראגאדין

לדיניין

נט

למעלה ולא מצינו מי שמחלק בכלים בהרי' וזולתי
 הרמ"ב ז"ל שכתב בספר תורת האדם ז"ל דכל
 קבולת כיון שקצץ לו רמים מלאכה דגוי הניח
 זמותרת במטלטלין בכל מקום וכא שמואל ואמר
 בקרקע' תך התחום מפני החשר והח למטלטלין
 כגון ספינה הידועה ליש' דמלאכת פרהסיא הינא
 ואסור ע"כ ועל כרחין אין דעתו ז"ל להסוד בכל
 המטלטלין כל שהגוי עושה בהם מלאכ' בפרהסיא
 דא"כ קשיא דיריה אדיריה דמעיקר' כת' שמטלטלין
 מותרים בכל מקום כלומר אפ"ל תוך התחום והיינו
 וראי בפרהסיא ובתר הכי כתיב וז"ל למטלטלין
 כגון וכו' אלא לא קאמר הרב ז"ל אלא כגון ספינה
 דוקא שהיא ידועה לישראל ששם בעליה עליה
 שקורין אותה ספינה של פלו' ומלאכת פרהסיא
 היא כלומר שא"א לה שתעשה אלא בפרהסיא
 ולתכי אסירא משום דרמיא בהא לקרקע ששם
 בעליה עליה וא"א למלאכ' שתעשה לא בפרהסיא
 דלמעמי' אויל דס"ל שטע' החילוק בין כלי' למתובר
 משו' דסחוב' מפרסמא מילתי' וכלים לא מפרסמא
 מילתייהו ולכך אסר בכגון ספינה משום דה"ל
 זחא חמעם אבל כל שאינו כגון ספינה מודי וראי
 דשרו כסתמא דסתני' רבליס שאין הפרח שיעשו
 בפרהסיא זאין שם בעליהם נקרא עליהם כגון
 קרקע וספינה וזו צניעותן דלית להו קלא והכי
 מוכח מרבני' הרב בח"ת ז"ל שכתב בפ"ק דשכרת
 ז"ל ומדי' רבינו אומר דמתריא דעורות לעבדן
 וכלים לכובס נכרי דשרו כ"ה ז"ל דאיה דהא
 באבלות שרי' חתם נמי מלאכתו ביד אחר' ומעמא
 משום דהיעו תלוש ואין עושין המלאכה בכיר.
 הבעל כיאם בבית המקבל ע"כ ובפ"י ר"כ כתיב
 ז"ל אבל לעשות האבנים גזית או לפסול אותם
 ולגמר הקורות והנסרים וזו תלוש ויכול להיות
 מותר ובלבד שיעשהו הגוי דחוק טן מקום דחומה
 זבנין חבית שיחברום זיקבעום בהם שם שלא יהא
 נדאח בשביל אותה חומה ואותו בנין של ישראל
 זלא ברשות ישראל פיתו נראה דאסיד אפ"י דחוק
 כיון דצורך מחובר הוא ע"כ חרי' שנטוה לרתיר
 לפסול האבנים ולנסר הקורות אע"פ שהמלאכה
 אינה נעשית בצנעה בביתו של גוי לא בר"ח כל
 שהוא דחוק טחתימה זחכנין שלא יהא נרא ברשות
 ישראל אלא שא"ת כתיב דנראה דאסור אפילו
 דחוק כיון דצורך מחובר זא זכסימני' הספר כתב
 ח"ל ולתקן חאבנים או לתקן הקורות והנסרים
 דזהו תלוש מותר לתקן חנוי דחוק ממקום חתימה
 ומקום בנין הבית שלא יחא נרא בשביל בנין ישראל
 הוא מתקן ושמא נס זה אסור כיון דצורך מחובר
 זחא זכסימני' כי חאי דוקא פלעי' ומסיק כר"ש בא
 דלעשות

דח"ל אם קבל לתרוש ולדוע שדחו שהדין כמו
 בקבלנות של בנין בית שרוא אסור בחול כיון
 שהוא לברו אוכל הפירות נקרא הכל על שמו ויא
 ביון דחכרי לברו נראה בשרה חורש וזרע אינו
 עקרא על שמו ושדי וכ"כ הראב"ד וא"א הרא"ש ז"ל
 הביא דבריו ע"כ חרי' דלא כתיב מעיקרא לאסור
 בתוך התחום בשבת וי"ט אלא בנין בית וז"ל חכ
 כתב דעת הרמ"ב דה"ל בקבלנות רשותורי' לא
 דשרי' וכ"כ הרא"ש ושאביו חר"א ז"ל דהבי' לא
 דבריו כלומר דמסתמא רכי' ס"ל וכבר ידוע דכל
 תפוסקים שוים חוץ מר"ת דתאיסור הוא אף בשבת
 זי"ט דעלמא וח"ז מנואר וח"ט ס' רמ"ד ס"ק ב'
 דיקשה על מה שכתבו ז"ל דבבנין בית רגילין
 לטמור מני' יום עם ז"ל זחל' ענינו רואו דאדרבה
 רגילים להטביר לאומן שובנה בית דרך כלל
 בקבלנות ע"כ ונרחק מאד לתרץ זר' ונלעד דליק
 מיהו דארהא דמילתא דבנין לעשותו ע"י אומן
 אוריכל ואומנים רבים תבנו ועושי' מלאכ' תחתיו
 זחאומן נהי' שהו' עושה בקבלנו אבל הכונו' ועושי'
 חמלאכ' תחתיו ידוע דאגרי' יומאנינתו וא"כ הרב
 פשוט שיש מקום לרואים לחשר שיזתם הבונים
 דעושי' המלאכ' שכירו יום של ישראל ניתו ואע"פ
 שאינ' לא שכירי' של האומן שקב' עליו כל המלאכ'
 זבו' נתגל' יפח מעמם של הרא"ב וסיעתו דמפרשי'
 זחאי' דמקבלי' קבולת דוקא בקבולת בנין לפי
 שלעול' היא נעשית בשכירי' יום שהרי לעול' הכונו'
 זעושי' חמלאכה תחת האומן שכירי' יום חסם ואם כן
 אע"פ שתאומן קבל עליו המלאכה לגמרי ולפרת
 הוא העושים מתחת ידו אין הכל יודעים זה ויאמרו
 ששכירי' של ישראל הם נקטינן השתא דבקבולת
 דכלי' שרי' לכ"ע וכלב' שלא יתיה בביתו של ישראל
 חז"ל הרש"ב ז"ל פ"ק דשכרת ודוקא בביתו של גוי
 אבל בביתו של ישראל אפילו בקבולת מטלטלים
 אסור ירוש' תני אומני' גויים שהיו עושים עם ישראל
 בתו' ביתו אסו' בתו' בתיח' מות' כר"א בקבול' אבל
 בשכירות אפילו בתוך בתיהם אסור כר"א בתלוש
 אבל במחזבר אסור ע"כ ואין למעו' בדבריו רבביתו
 של גוי דוקא בעיני' דלא אתא אלא לאפוקי בביתו
 של ישראל אבל לאו למימרא שצריך שהגוי יעש'
 דוקא בתוך ביתו ולא מבחוץ דהא סתמא רתנ'
 זבכולן כ"ה מתדין עם השמש זאע"פ שדקברן
 שושמן בחמה כנגד העם וחכובם מכבסן ע"ז הנוד
 עמקום רואים כדרכן של אומנים הללו ודבריו
 חרי' כ"א ז"ל בפ"י שחפך שכתב בהריא דח' דתנן
 גבי שבת ובכולן כ"ה מתירק עם השמש חיינו אפ"י
 ככובס שמכבס ע"ז רגורר' וככלים מפורסמים
 לבעליהם דסתמא נקטינן לח התם וכמו שהעתיקנו
 למעלה